

DRAUGAS

PERIODICALS
March 20,
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
TREČIADIENIS – WEDNESDAY, KOVO – MARCH 20, 2002

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 03/19/02
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 •

WWW.DRAUGAS.ORG

Nr.55
Kaina 50 c.

Vilniuje rasta masinė Napoleono kariuomenės kapavietė

Vilnius, kovo 18 d. (BNS) — Vilniuje aptikta masinė Napoleono kariuomenės karių kapavietė gali būti didžiausia Europoje. Kapavietėje, kuri buvo aptikta pernai rudenį per statybos darbus, atsilus orams, prasidėjo archeologiniai tyrimai.

19 amžiaus pradžioje vykusio Rusijos ir Prancūzijos karų metu Napoleono armijos karių palaikai aptikti Vilniaus vidurinėje esančiame rajone, Šiaurės miestelyje.

Kaip sakė Kultūros vertybių apsaugos departamento vyriausiasis valstybinis inspektorius Rimantas Kraujelis, kapavietėje baigus darbą archeologams, jų vieton stas antropologai. Kol kas nežinoma, kiek tiksliai prancūzų karių palaikai aptiktoje kapavietėje, bet manoma, kad jų gali būti apie 1,000 ir daugiau.

Tai, kad ten palaidoti būtent Napoleono kariuomenės kariai, buvo nustatyta pagal rastių uniformų likučius — audeklo siūlės, sagas.

Pasak R. Kraujelio, Lietuvoje iki šiol nebuvo aptikta tokios didelės Napoleono karių kapavietės.

Kaip sakė Prancūzijos ambasados Lietuvoje patarėjas Olivier Poupard, ambasada apie atrastus palaikus informavo Paryžių ir šiuo metu laukia sprendimo, kaip turėtų būti jam žinomas karių atminimas.

Prancūzijos imperatorius Napoleonas su savo kariuomene per Lietuvą žygiavo 1812–1813 metais, puldamas Rusiją ir vėliau, Rusijos pajėgų sutriuškintas, traukdamasis.

Karinis miestelis Vilniaus šiaurinėje dalyje dešiniajame

Neries krante buvo įkurtas 19 amžiaus pabaigoje. Ten pakaitomis buvo įsikūrę carinės Rusijos, Lenkijos, nacių ir sovietų okupaciniai kariniai daliniai. 1993 m. iš Šiaurės miestelio pramintos bazės išvedus buvusios sovietų kariuomenės igulą, jo teritorijoje suklestėjo smulkūs verslai.

Už palikimą iš JAV — valstybinių mokesčių našta

Rokiškio rajono Skemų pensinio gyventojas Jonas Andziulevičius, kuris išgarsėjo gavęs iš JAV 50,000 dol. palikimą, netrukus gali likti be pinigų.

Praejus daugiau nei pusmečiui nuo 51 metų vyriško netiketo praturtėjimo, mokesčių inspektoriai susigaudė, kad neįgalusis nesumokėjo mokesčių.

„Juodai diena“ padėtus 10,000 dolerių, matyt, reikės atiduoti valstybei.

Pagal Fizinį asmenų pajamų mokesčių laikinąjį įstatymą vyriškiui reikės valstybei sumokėti 20 proc. palikimo — apie 40,000 litų.

Gautų pinigų psichikos negalia turintis Skemų pensinio globotinis nedeklaravo. Į banką jis yra padėjęs 10,000 dol. vertės terminuotąjį indelį, todėl į mokesčių inspektorius taip pat nereikėjo kreiptis. Žmogus turi pateikti deklaraciją tik tuomet, kai į banką ketina padėti daugiau kaip 46,900 litų terminuotąjį indelį.

Gavęs palikimą, džiaugsmingai ir netaupydamas pinigų J. Andziulevičius tvarkė būit. Pensionas jam paskyrė 64 kvadratinį metrų gyvenamąsias patalpas. Erdvaus kambario, dušo, tualetų, laiptinės ir rėkomojo įrengimas kainavo 80,000 litų. Dar keliasdešimt tūkstančių litų J. Andziulevičius išleido būstui apstatyti.

* Kovo 15 d. Ignalinos atominėje elektrinėje (IAE) dėl elektros srovės sužadinimo sistemos gedimo buvo atjungtas pirmojo bloko pirmasis turbogeneratorius. Pirmadienį paskelbtame IAE pranešime spaudai pažymima, kad radiacine padėtis elektrinės aikštėje ir už jos ribų nepasikeitė. Gedimo priežastis dar tirama. Numatoma, kad turbogeneratoriaus remontas gali trukti apie savaitę.

* Ryšio paslaugų teikėjai įnirtingai kaunasi tarptautinių telefonų pokalbių rinkoje, kurios metinė apimtis vertinama daugiau kaip 150 mln. litų. Dėl paastrėjusių konkurencijos per pirmuosius metų mėnesius apie 30 proc. atpigo skambučiai ir užsienį.

* Lietuvoje gali būti įkelta pirmoji baudžiamoji byla už religinės nesantaikos kurtymą. Įtariama, kad tuo užsiima pagrindinė organizacija „Tamos broliai“, kurios veikla susidomėjo Valstybės saugumo departamentas, kuris kreipėsi į Vilniaus Universiteto Religijos studijų ir tyrimų centro zinovus, prašydamas nustatyti, ar internete esančiame lietuviškame satainistų tinklalapyje skelbiamos mintys negali būti vertintinos kaip religinės nesantaikos kurtymas.

Švietimo pertvarkos problemas antradienį prezidentūroje aptarė (iš kairės) prezidentas Valdas Adamkus, švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Aleksas Bružas, Mokyklų vadovų asociacijos prezidentas Vytautas Giedraitis bei švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius.

Švietimo pertvarka atsidūrė aklavietyje

Prezidentas ragina
švietimo reformatorius
siekti santarvės

Vilnius, kovo 19 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus paragino švietimo sistemos atstovus ieškoti tarpusavio sutarimo, kad švietimo reformos neišvengtų nesėkmės.

V. Adamkus antradienį su švietimo ir mokslo ministru Algirdu Monkevičiumi, Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininku Aleksu Bružu ir Lietuvos mokyklų vadovų asociacijos prezidentu Vytautu Giedraičiu aptarė šiuo metu vykdomą švietimo reformą.

Kaip po susitikimo sakė prezidento patarėjas Darius Kuolys, jeigu bus stabdoma švietimo reforma, ją gali ištikti toks pats likimas, kaip ir sveikatos reformą, kuri dabar atsidūrusi visiškoje krizėje. Pasak jo, prezidento nuomone, sustabdyta reforma gresia „lietuvių visuomenės atsilikimu“. Prezidentas pageidautų, kad profesinė sąjunga netaptų partinių žaidimų įkaite, o nuosekliai gintų mokytojų interesus“, sakė D. Kuolys.

Pasak A. Bružo, profesinė sąjunga pritaria ir švietimo reformai, ir nemažai kritikos iš Socialdemokratų partijos bei premjero patarėjo Arvydo Juozaičio susilaukiančio ministro A. Monkevičiaus veiklai, tačiau pripažino, kad sprendžiant įvairius klausimus, kartais mokytojai atsiduria tarp dviejų ugnių.

Premjeras nepatenkintas
švietimo reforma

Respublikinio mokytojų suvažiavimo išvakarėse premjeras Algirdas Brazauskas pareiškė, jog švietimo reforma gali vykti tik priėmus naują švietimo įstatymą, o dabartiniai švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) veiksmai negali būti laikomi reforma ir neturi būti tęsiami.

„Švietimo reforma, kuri šiandien yra vykdoma švietimo ir mokslo ministerijos, nėra įteisinta nei vyriausybės nutarimais, nei Seimo įstatymais. Aš visiškai palaikau profesoriaus Rolando Pavilionio (Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininko — BNS) ir grupės Seimo narių sprendimą, kad reformą galima tęsti tik tada, kada bus apsvaistytas ir priimtas naujas švietimo įstatymas“, inter-

viu Lietuvos radijui antradienį pareiškė A. Brazauskas.

Premjeras turėjo galvoje valdanciujų Socialdemokratinės koalicijos ir Naujosios sąjungos (NS, socialliberalų) frakcijų sudarytos stebėjimo grupės švietimo reformos eigai ir naujos redakcijos švietimo įstatymo projekto rengimui stebėti išvadas.

Ministras Algirdas Monkevičius praėjusią savaitę vykusiam bendrame valdanciosios daugumos frakcijų posėdyje pareiškė nepritariantis kai kurioms šios grupės išvadoms, ypač pasiūlymams sustabdyti vidurinių mokyklų pertvarką ir pagrindines mokyklas ir gimnazijas.

Po šio posėdžio premjero patarėjas Arvydas Juozaitis žurnalistams pareiškė, jog ministras vis tiek turės nusileisti.

„Tai, kas dabar daroma, aš manau, negalima pavadinti reforma. Tai yra atskiri dar buvusio ministro įteisinai kai kurie veiksmai, neapimančios visos švietimo sistemos ir todėl kalbėti apie švietimo reformą negalima“, pareiškė A. Brazauskas.

* Tarp Kauno technologijos universiteto, Kauno savivaldybės administracijos švietimo ir ugdymo skyriaus bei „Purių“ vidurinės mokyklos pasirašyta sutartis — šioje mokykloje nutarta įkurti „pedagoginę kliniką“. Technologijos universitetas išsipareigojo kurti ir skleisti naujausias mokslo žinias, kurios padėtų ugdyti mokymosi, vadybinę, technologinę, informacinę ir verslo kultūrą. Įgyta patirtį numatyta skleisti universitete ir Kauno mieste.

* Pasieniečiai Kuršių mariose ties Nida pradėjo plūdurus žymėti Lietuvos valstybinės sienos ribas. Pernai liepą paženklinus valstybės sienos apsaugos zoną plūdurus, nepasitaikė nė vieno valstybės sienos su Rusijos Federacija pažeidimo. Iki įrengiant plūdurus, sieną dažniausiai pažėsdavo poilsiautojai, rudenį bei pavasarį — vietos žvejų laivai. Pasieniečiams laivų kapitonas teigia, kad jie sieną kerta pasiklydę, kai dėl oro sąlygų būna prastos matumumas. Dažnai pažeidėjai teismui, kad į kaimyninius vandenis tenka įplaukti, ieškant nuneštų tinklų.

Konservatoriai ragina nesibroliauti su Baltarusija

Opozicinės Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) prezidentas ragina socialdemokratų vadovą Algirdą Brazauską vyriausybę susilaikyti nuo vienašališkų žingsnių aktyvinant santykius su Baltarusija, nes tai gali pakenkti Lietuvos stojimui į NATO.

„Seime nesiliauja ketinimai užmegzti bendradarbiavimą su nedemokratiškai suformuotu parlamentu Minske. Musų valstybė dėl tokios socialdemokratų politikos gali netikėtai atsidurti Baltarusijos-Irako kontekste“, sakoma TS (LK) vadovų Vytauto Landsbergio ir Andriaus Kubiliaus pareiškime. Konservatorių nuomone, Lietuva santykiuose su Baltarusija turėtų laikytis tos pačios nuostatos kaip ir Europos Taryba (ET) — nepradėti dialogo su Baltarusijos prezidento Aleksandrą Lukašenką režimu, kol neprasidės šios valstybės demokratizavimas.

Kovo pradžioje A. Brazauskas Seime posėdyje apkaltino ET nedėdant pastangų demokratizuoti Baltarusiją. Jis gynė savo idėją Lietuvai kartu su Lenkija prašyti ET įgaliojimo „kalbėtis su Baltarusijos vadovybe, konkrečiai — su prezidentu Lukašenka“, siekiant sumažinti tarptautinę Baltarusijos izoliaciją. „Kategoriskas izoliavimas neturi pagrindą ir yra žalingas“, teigė premjeras.

* Vilniuje susitikę Lietuvos ir Ukrainos premjerai aptarė galimybes, kaip ukrainiečiai branduolinius energetikos specialistai galėtų padėti Lietuvai, besirengiančiai uždaryti Ignalinos atominę elektrinę. Ukrainos premjeras Anatolij Kinach antradienį atvyko į Vilnių dviejų dienų darbo vizito. A. Brazauskas teigė, Ukrainos energetikų konsultacijai Lietuvai gali prireikti, kai ši pradės IAE uždarymo darbus. 1986 m. balandį Ukrainos Černobylio atominėje elektrinėje sproges didžiausias reaktorius sukleidė didžiulią branduolinę nelaimę tūkais metais. Dabar šis blokas uždengtas betoniniu gaubtu, per keliolika metų laipsniškai nutraukiamas ir likusių trijų šios jėgainės RBMK tipo reaktorių naudojimas.

Trumpai apie viską

* Dabartinis krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius gali tapti kandidatu į prezidentus. Nors jis pats kol kas neigia tokią galimybę, kai kurie politikai užsimena, kad L. Linkevičiaus kandidatūra gali būti priimtina nemažai daliai rinkėjų. Valdanciojoje Socialdemokratų partijoje L. Linkevičiaus kandidatūra, matyt, būtų rimčiau svarstoma, jeigu dabartinis partijos vadovas Algirdas Brazauskas atsisakytų siekti prezidento posto ir būtų atmeti kiti galimi šios partijos kandidatai į valstybės vadovus.

* Aplinkos ministerijos Statybos ir būsto departamento direktoriaus pavaduotojas Vytautas Jonaitis informavo, kad visoje Lietuvoje yra 2,200 žybinčių būstų, priklausančių valstybės centrinėms institucijoms. Vyriausybė yra nustačiusi lengvatinius tokių būstų nuomos mokesčio įkainius, todėl valdininkų išlaidos būstui gerokai mažesnės nei paprastų piliečių, nuojančių sau butą. Dviejų viešbučių išlaikymas Seimui per metus atsieina apie 250,000-300,000 litų.

* Nepaisant užmojų šiemet perdirbti 7 mln. t naftos, bendrovės „Mažeikių nafta“ perdirbimo, produktų pardavimo ir transportavimo rodikliai atsilieka nuo 2001 m. Įgyvendinti planus gali sutrukdyti ir šių metų spalį planuojamas įmonės kapitalinis remontas, dėl kurio gamykla kelioms savaitėms bus visiškai sustabdyta.

* Partinė veikla tapo ne tik valdžios siekimu, bet ir savotišku verslu. Iš valstybės nemokamai gautas patalpas kai kurios partijos sėkmingai privatizavo ar net pardavė. Dalyje šių patalpų veikia firmų raštinės ar parduotuvės.

* Prezidento vadovaujama Pilietybės komisija Lietuvos pilietybę suteikė aštuoniems įžadus Lietuvoje davusiems vienuoliams benediktinams. Kaip sakė Prezidentūros kanceliarijos vadovas Andrius Meškauskas, vienuoliai jau išmoko lietuvių kalbą, jie davė įžadus ir iki gyvenimo pabaigos pagal nuostatus gyvens Lietuvoje.

* Rekordiška šilta kovo 13-ąja iš Kuršių marių per Nemuno, taip pat Skirvytės, Minijos, Vytinės ir kitų Nemuno deltos intakų žiotis plūstelėjo neršti stintos. Pamaro žvejai griebė tinklus, nors tai, kad stintmetis prasidėjo esant tokiam aukštam vandens lygiui, — neįprasta. Pamaryje stintų žvejybai užsiregistravo 44 įmonės, kuriose dirba apie 300 žmonių.

* Praėjusį sekmadienį trijų bažnyčių — Sv. apaštalų Petro ir Povilo Panevėžyje, Ėriškių Panevėžio rajone ir Dievo Apvaizdos Utenoje — šventoriuose buvo pildinėjamos kovo pradžioje per automobilio avariją žuvusio Panevėžio kunigo Kęstutis Ubeikos laidotuvių nuotraukos. Prie nuotraukų būriavosi tikintieji, pažinoję ir mylę jauną kleboną. Pelnymasis iš laidotuvių nuotraukų apstulbino kai kuriuos Panevėžio ir Utenos dvasininkus.

* Socialliberalų svajonė, kad valdanciosios koalicijos bendrininkai socialdemokratams per prezidento rinkimus remtų jų vadovą Artūrą Paulausko kandidatūrą, greičiausiai neišsipildys. „Socialdemokratams turės savo kandidatą“, pareiškė Seimo Socialdemokratinės koalicijos frakcijos seniūnas bei partijos rinkimų štabo vadovas Juozas Olekas.

* Kino dokumentininkų Dianios ir Kornelijaus Matuzevičių filmas „Šičionykštė“ pripažinta geriausiu trumpametražiu filmu festivalyje „Cinema du Reel“. Jau 24-ą kartą rengtas tarptautinis etnografinių ir sociologinių filmų festivalis vyko Paryžiaus G. Pompidou centre. Jame parodyta per 100 filmų iš viso pasaulio. Prizas trumpametražiam filmui — vienas iš keturių pagrindinių „Cinema du Reel“ apdovanojimų.

* Kryžių kalno priežiūros komitetas svarsto galimybę apmokestinti turizmo firmas, vežančias čia turistus. Surinktos lėšos būtų naudojamos kasdieniniam Kryžių kalno tvarkymui.

* Lietuvos čiuožėjai Margarita Drobiazko ir Povilas Vanagas Japonijoje vykstančio pasaulio dailiojo čiuožimo čempionato šokių ant ledo varžybose po antradienį atliktų privalomųjų šokių tarp 28 porų užima III vietą. Pirmąją olimpiniai vicečempionai Rusijos atstovai Irina Lobaciova ir Ilja Averbuch. II vietą užima šio sezono „Grand Prix“ varžybų laimėtojai kanadiečiai Shae-Lynn Bourne ir Victor Kraatz.

* Vilniaus „Lietuvos ryto“ krepšininkai pirmadienį atskrido į Izraelį žaisti R. Saporos taurės turnyro pirmųjų ketvirtfinalio rungtynių su Jeruzalės krepšininkais. Dėl paastrėjusio žydų ir arabų konflikto FIFA perkėlė iš Izraelio tarptautines futbol rungtynes. Tačiau Tarptautinė krepšinio federacija savo varžybų tvarkaraščiui nekeitė. Jeruzalės klubas „Hapoel“ užtikrina, kad imtasi visų priemonių „Lietuvos ryto“ saugumui garantuoti.

* Prieš dešimtmetį netekęs darbo profesionalus aviacijos inžinierius ir lakūnas Romas Romančiukas pirmasis Alytaus apskrityje pradėjo auginti juoduosius Afrikos stručius. Penkių jo užaugintų stručių vertė dabar — 50,000 litų.

* Į prokuratūrą kreipėsi mirusio 56 metų šiauliečio Romaldo Jono Jankūno artimieji reikalaudami, kad velionį gydysiais šeimos gydytojais 70 metų Elenai Cibulskienei būtų iškelta baudžiamoji byla dėl aplaidumo darbe. Plaučių vėžiu sergantį šiaulietį medikė gydė nuo nemato — tepalu ir vaistais nuo skausmo. Šiaulietį teisėsaugos pareigūnams šiemet teks tirti jau trečią aplaidaus medikų darbo atvejį, kuris baigėsi paciento mirtimi.

KALENDORIUS

Kovo 20 d.: Anatolijus, Filomenas, Irmgarda (Irma), Klaudija, Tautvilė, Žygimantas. Pirmoji pavasario diena.
Kovo 21 d.: Leonas, Matilda, Kariagaile, Sugirdė.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

LSS-gos GELEŽINIO VILKO ORDINAS LIETUVOS PREZIDENTUI

Š.m. kovo 9 d. pasibaigė sėkminga LSS vadovų ir narių istorinė kelionė į Lietuvą. Lietuvių Skautų sąjungos Tarybos pirmija apdovanojo Lietuvos prezidentą Valdą Adamkų Geležinio Vilko ordinu ir ta proga buvo suruošta ši kelionė.

Vilniaus oro uoste kovo 1 d. atvykusius LSS narius pasitiko ir tulpių žiedais apdovanojo buv. pirmoji, po atgimimo, Lietuvos Skautų Vyr. skautininkė v.s. Alina Dvorenkienė, fil. Jolita Buzaitytė-Kašalynienė, R. Tupčiūskas ir kt. Ordino įteikimo iškilmės Prezidentūroje įvyko kovo 5 d., 11 val. ryte. Šventėje dalyvavo iš JAV, Kanados ir Anglijos atvykę bei Lietuvoje gyvenantys LSS nariai, Lietuvos skautų atstovai ir kiti kvieštiniai svečiai.

Įeinant į salę Prezidentui, visi atsistoja. Įnešama LSS vėliava. Ją neša LSS Tarybos narys v.s. Gediminas Deveikis, lydi — Tarybos pirmijos narė, Seserijos jūrų skautė sk. vedėja j.s. fil. Taidja Chiapetta ir LSS vėliavos piešinio autorė, „Skautų aidų“ techn. redaktorė s.fil. Renata Borucki. Geležinio Vilko ordiną neša Tarybos vicepirmininkė v.s. fil. Laima Kiliulienė, lydi — tą ordiną turintieji v.s. Albina Ramanauskienė, j.v.s. Dalia Sruoga, v.s. Alė Namikienė ir v.s. Jaras Alkis.

Po Lietuvos himno, Tarybos pirmininkė v.s. Birutė Banaitienė tarė sveikinimo žodį: „...Lietuvių skautų sąjunga šiandien pagerbia Brolį — skautą vytytį Valdą Adamkų. 1945 m. gegužės mėn. Vokietijoje, išėję stovykloje Eichstaett-Reb-dorf, Bavarijoje, susitelkę arti 800 lietuvių. Netrukus Reb-dorfe susiorganizavo skautų ir skautėjų vienetas ir 1945 m. rugsėjo mėn. buvo įkurtas „Nemuno“ tuntas. Pirmieji organizatoriai buvo Kauno „Aušros“ gimnazijos mokiniai, jų tarpe ir Valdas Adamkus. 1946 m. vasario 15-os naktį, brolio Prano Pakalniškio paruošti, skauto vyčio įžodį davė Valdas Adamkus, Pranas Narajauskas, Algimantas ir Raimundas Ošlapai. Vainutis Vaitkevičius ir Alfredas Vitkūnas. Kaip matote, turime pirmą Lietuvos Respublikos Prezidentą — tikrą skautą! Skautų šūkis yra: tarnauti DIEVUI, TĖVYNEI IR ARTIMUI. Kaip galima geriau atlikti savo įsipareigojimus Tė-

vynei, kaip tapti Jos aukščiausiu vadovu — Prezidentu!

Pagerbdami mūsų išeivijos Brolį Skautą už jo darbą, su džiaugsmu ir pasididžiavimu įteikiame Jo Ekselencijai Prezidentui Valdui Adamkui Lietuvių Skautų sąjungos aukščiausią žymenį — Geležinio Vilko ordiną.

Prezidentui uždedamas Geležinio Vilko ordinas.

Dekodamas už įvertinimą, prezidentas V. Adamkus pasakė: „Esu ne kartą apdovanotas, bet šiandien supratau tą jausmą kurį pergyvena valstybinį apdovanojimą priimančios žmonės. Man šis apdovanojimas reikšmingas tuo, kad patvirtino tą kelią, kurį pasirinkau labai seniai. Prieš duodant skauto vyčio įžodį, Pranas Pakalniškis mums pasakė, kad nuo to vakaro lieki skautu visam gyvenimui...“

Prezidentas pasidžiaugė atliktais darbais išeivijoje ir paprašė Lietuvos skautų vadovus eiti į Lietuvos mokyklas ir traukti jaunimą į tą svarbią organizaciją.

Komendanto pareigas einantis LSB Vyr. Skautininko pavaduotojas v.s. fil. Albinas Sekas pakvietė visus dainai „Atgimė tėvyne“, kuri, kaip ir Lietuvos himnas, skambėjo tikrai „iš širdies“. Dainavo ir Prezidentas.

Sesės v.s. B. Banaitienė ir v.s. L. Kiliulienė Prezidentui ir Remigijui Gaškai (savo nuosirdžiaus patarimais labai padėjusiam LSS vadovams) įteikė LSS švarkus. Po skambios dainos „Bravo, bravišsimol“, šventės dalyviai buvo pakviesti į gretimą salę vaišėms, dainoms ir nuotraukoms su Lietuvos Prezidentu. Vakare sesės Reginos ir Bernardo Narušų bute įvyko priėmimas, kuriame dalyvavo Prezidentas su žmona Alma, Lietuvos kariuomenės vadas fil. Jonas Kronkaitis su žmona, Lietuvos skautų atstovai ir LSS nariai.

LSS vadovų ir narių kelionės reikalus tvarkė Skautėjų Seserijos Vyr. skautininkė v.s. fil. Rita Penčylėnė (American Travel Service atstovė).

Vilniuje buvo apsišota „Artis“, o Kaune — „Kauņas“ viešbutyje.

Kelionės dalyviai kovo 2 dieną vaikščiojo, gėrėsi, pirkė ir derėsi Vilniaus Kaziuko mugėje. Labai šalta. Pilies ir Vo-

Lietuvių Skautų sąjungos aukščiausio žymenio — Geležinio Vilko ordino įteikimas Lietuvos Respublikos prezidentui Valdui Adamkui, š.m. kovo 5 d. LR prezidentūroje, Vilniuje. Iš k.: LSS Tarybos pirmininkė v.s. Birutė Banaitienė, LR prezidentas Valdas Adamkus ir LSS Tarybos vicepirmininkė v.s. fil. Laima Kiliulienė.

kiečių gatvėmis bei Rotušės aikštė plaukia žmonių minia, marguojasi didžiulės verbos, iš tolo šviečia kalnai pintinių, stalai nukrauti keramika, gintaro dirbiniais, skanios „Kazytėmis“ ir „Kaziuko širdimis“.

Sekmadienį, kovo 3 d. prie grupės prisijungė iš Anglijos atvykę Europos rajono vadas v.s. Vincent O'Brien ir v.s. Jaras Alkis. Visi dalyvaujam Šv. Kazimiero bažnyčioje (netoli Aušros vartų). Šv. Mišias aukojo Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas v.s. fil. Antanas Saulaitis, SJ. Bažnyčia pilna žmonių. Kelių mergaičių vadovaujama, labai gražiai gieda ateitininkai — ir vaikai, ir jauni, ir vyresni. Du jaunuoliai šalia altoriaus prie ateitininkų vėliavos davė sendraugio įžodį. Juos vėliau pasveikino LSS Tarybos pirmininkė v.s. B. Banaitienė. Aukų atnešimo ceremonija buvo paskirta išeivijos lietuviams skautams.

Po šv. Mišių tėvai jėzuitai parodė po didžiulio altoriumi neseniai atrastą kriptą ir gimnazijos pastatą. Pirmadienį, kovo 4 d. — ekskursija į Seimo rūmus ir Vilniaus universiteto biblioteką, o po pietų — susitikimas su Lietuvos skautų atstovais. Trečiadienį, kovo 6 d. išvyka į Trakus, Antakalnio kapines ir Genocido aukų muziejų (buv. KGB rūmus).

Trakų pilies menėje trumpu žodžiu buvo prisimintos visos lietuvių skautų išeivijoje stovyklavietės, kuriose kiekvienais metais su meile yra dainuojama „Lietuva brangi“, su pagarba buvo prisiminti vadovai nesulaukę šios dienos, prisiminti visi mūsų vienetai dar vis taip gražiai veikiantys, padėkoti LSS vadovams už jų taiką ir darbą. Sujungę rankas, dainavome „Grazi tu mano, brangi tėvyne...“ — Trakų pilyje, apie kurią mūsų jaunimas mokosi lietuviškosios mokykloje, kurios vardu buvo pavadinti keli skautiškieji vienetai išeivijoje, Trakų pilies vardu buvo pasivadinus JAV Atlanto rajono Brolijos pastovyklė 1968 m. Tautinėje stovykloje. Daina skambėjo garsiai...

Iš Trakų važiuojame į Antakalnio kapines. Čia ilsisi Saulio 13-tą ir Medininkuose žuvusieji. Viduryje — didžiulė Pieta. Sustojame pusraciū. Pagerbimo programėlei vadovauja v.s. L. Kiliulienė.

„Grįš į lauką artojėliai, grįš į laisvę Lietuvai. Ir sudundo arimėliai, ir nusviro jo galva...“ Šaltame vėjyje skamba daina. Deklamuojant eilėraštį, uždegama žvakelė. Giedame „Marija, Marija“, o Tarybos pirmininkė v.s. Banaitienė neša gražų baltų lelijų vainiką.

„Gulėkit, drąsūs jaunuoliai, užkloti žemėmis, Papuošti gelėmis, žvakė ir kryželiu. Lietuvių Skautų sąjunga jus gerbia Ir meldžia Viešpatį palaimint jus“.

Amžina atilsį duok sieloms, Viešpatie... Kitas sustojimas — Genocido aukų muziejus. Jaunas vadovas vieną po kitos rodo tas baisias kančių vietas. Pirmoji — cementinė tamsi dėžė, kurioje kalyns laukia kol ji pašauks, o toliau vandens karcis, minkštoji kamera, kurioje pakabinta kankinių medžiaginė juosta per juosmenį suspausdavo beveik iki mirties. Toliau vienukės, Nijolės Sadūnaitės kalnimo celė, kankinių ir partizanų nuotraukos, dokumentai, palikų kambarys ir baisioji žemų lubų, storų sienų šaudymo kamera. Ta kankinių krauju prisiskandusi žemė užpildyta baltu smėliu, šviesle apšviesta likusi kulka, įsmigę akiniai, bato galas... Virš tų relikvijų eina stiklo grindimis ir viską matome. Purto drebulys, nebežinau ar čia verkti, ar melstis... tik šilčiau stiklu apsimovę didelius popierinius „batus“...

Ketvirtadienį, kovo 7 d. išvykstame į Kryžių kalną. Beveik trijų valandų kelionė. Šalta ir lyoja. V.s. B. Banaitienės giminaičiai Lietuvoje pasirūpino dailaus, didelio LSS kryžiaus pagaminimu. Rikiuojamės eiti link kalno. Kryžių ima nešti broliai Albinas Sekas, Vincent O'Brien, B. Veitas; prisideda ir sesė Vėla Paulienė. Žalią vainiką neša LSB VS Romas Otto. Pradedama žvarbiai lyti ledais. Įkalnėje, kiek aukščiau už didžiulės Kristaus statulos paskirta ir paruošta LSS kryžiui vie-

ta. „Kaip grįžtančius namo paukščius...“ giedame, vadovaujami v.s. L. Kiliulienės. Maldą kalba v.s. fil. A. Saulaitis, SJ, kryžių pašventina Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Meldžiamės už lietuvių Skautų sąjungą ir giedame „Sutelk mus, Viešpatie būrin padangėj savo atvirtoj...“ Kiekvienas mūsų grupės dalyvis siauru takeliu artinamės prie savojo kryžiaus ir į žalią vainiką smeigiame raudonus gvazdikus ir vėliavėles.

Iki Šventųjų apaštalų Petro ir Pauliaus katedros Šiauliuose važiuoja autobusas su skautais ir vyskupas E. Bartulis, ir pagiria mus už gražų giedojimą. Šviesioje ir didingoje 380 m. senumo Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčioje, kuriai katedros titulas buvo suteiktas 1997 metais, vaikščiojame su gerb. vyskupu ir tada einame į kurijos raštinę išgityti gražias knygas apie Kryžių kalną. Skautus išlydėdamas, vysk. Bartulis palaimina keliones dalyvių linkėdamas laimingas keliones.

Į Šiluvą atvykstame jau pavakary. Esame vieni, nes lankymo valandos jau pasibaigusios. Šioj, seniausioj Europoje apsišėrimų vietoje, giedame giesmes Marijai, ant altoriaus Tarybos pirmininkė padeda ružavų gelių krepselį, meldžiamės už Sąjungos narius,

prisimename mūsų ligonius. Penktadienį, kovo 8 d. Kaune, šalto vėjo purtomi, nuo pilių griuvėsių einame iki Maironio paminklo, į Vytauto bažnyčią, į katedrą, kur sustojame prie kard. V. Sladkevičiaus ir Maironio kapų. Autobusu važiuojame į Karo muziejų ir Čiurlionio galeriją. Po pietų — labai malonus susitikimas su Lietuvos Skautijos vadovais ir nariais. (Man, senai, jie tokie jaunučiai, ir taip gražiai, atrodo, darbuojasi) Lietuvos Skautijos centrinė būstinė yra Trakų gatvėje. Tuos Dulskių šeimos namus skautams perleido Romualdas Dulskis (gyv. Floridoje). Ant namo esančio lentos parašyta, kad ten iki 1940 m. buvo JAV atstovybė.

Man ši vieta buvo tinkama kelionei pabaiga. Dauguma skautijos narių išeivijoje priklauso, arba remia organizacijas globojančias, gelbstinčias vaikus Lietuvoje. O toje Lietuvos Skautijos būstinėje pajutau, kad jie kaip ir mes čia, savo sąjungoje, stengiamės patys užsidirbti ir patys su jaunimu darbuotis. Dziugu turėti viltį.

v.s. Alė Namikienė

LR prezidentui Geležinio Vilko ordino įteikimo iškilmėse dalyvavo LSS vadovybės nariai. Iš k.: LSS Brolijos Vyriausias skautininkas v.s. Romas Otto, LSS Seserijos Vyriausias skautininkė v.s. fil. Rita Penčylėnė, LSS Tarybos pirmininkė v.s. Birutė Banaitienė ir ASS vadovų pirm. Rimantas Griskelis.

Nuotr. A. Namikienės

LR prezidentūroje š.m. kovo 15 d. skambėjo skautiškos dainos. Iš k.: v.s. fil. Laima Kiliulienė, v.s. Gediminas Deveikis, v.s. Vincent O'Brien, v.s. Albina Ramanauskienė, v.s. Danutė Surdenienė.

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

Nuotr. A. Namikienės

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesučiame. Prie pavardės ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumeratora yra mokama iš anksto.

JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Tik šeštadienio laida:	(U.S.) \$115.00	\$65.00	\$45.00
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausioji redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpelis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome paskirti kopiją.

E-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

MARIUS KATILIUS, M.D. CHIRURGAS

Trūkio, tulžies pūslelės, krūtys, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija. 300 Barney Dr., Suite A Joliet, IL 60435

Tel. 815-744-0330; lietuviškai 815-744-8230
www.centersurgeryandbreasthealth.com

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimai kalbėti angliškai arba lietuviškai. 4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D. KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave. Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C. Specialybė — Vidaus ligų gydytojas

Kalbame lietuviškai 6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6 Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9865
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D. AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. PETRAS KISIELIUS INKSTŲ, PUSLĖS, PROSTATOS

GYDYMAS BEI CHIRURGIJA Center for Health, 1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2809

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D. Vaikų gydytoja

900 Ravinia Pl., Orland Park, IL Tel. 708-349-0887
Priklauso F.alos ir Christ ligoninėms.

DR. L. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave. Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

Dr. Rimas Novickas CHIROPRACTIC PHYSICIAN

Manuolinė fizioterapija, akupunktūra, galvos skausmų (ir migrenos), sportinių traumų specialistas 6645W. Stanley Ave., Berwyn, IL 60402, tel. 708-484-1111.
Valandos kasdien, savaitgaliais susitarus. Kalbame lietuviškai.

Dr. Vida I. Puodžiūnienė Healthy Connection Chiropractic & Rehab Clinic

Manuolinė ir fizinė terapija, sporto traumų specialistė, nugaros, kaklo ir sąnarių gydymas, galvos skausmai ir migrenos, artritas, dienos ir vitaminų patarimai.

1000 S. State Street, Suite 201/202, Lockport, IL 60441.
Tel. 815-834-8078/8076
Kalbame lietuviškai

LR prezidentui Valdui Adamkui LSS Geležinio Vilko ordino įteikimą stebi delegacijos nariai. Iš k.: LSS JAV Vidurio rajono vade j.v.s. Violeta Paulienė, j.v.s. Dalia Sruoga, j.s. fil. Taidja Chiapetta, s.v. Brutenis Veitas ir prof. fil. Algirdas Kaučius.

Nuotr. A. Namikienės

MICHIGAN KONGRESAS REMIA BALTIJOS VALSTYBIŲ NARYSTĘ NATO

Kovo 17 d. Detroit, MI, vykusiam susitikime su JAV Lietuvių Bendruomenės Michigan valstijos Kongreso narys Andrew E. Raczkowski Lietuvos ambasadoriui JAV Vygaudui Ušackui įteikė bendrą Michigan Atstovų rūmų ir Senato rezoliuciją, kurioje pasisakoma už Lietuvos, Latvijos ir Estijos narystę NATO. Michigan Kongresas šią rezoliuciją išsiuntė JAV prezidentui, JAV Senatui bei Atstovų rūmų pirmininkams.

Rezoliucijoje pažymima, kad Lietuva, Latvija ir Estija palaiko NATO principus. „Šios trys valstybės, būdamas pasisventusios taikai ir žinomos, kaip aktyvios pasipriešintos okupacijai, Aljansui gali daug

ką pasiūlyti. Latvija, Estija ir Lietuva davė pavyzdžius, kaip dėka savo institucijų ir kultūrų reikia siekti laisvės idealų. Šių šalių priėmimas į NATO tik dar labiau apsaugotų taikos ir demokratijos saitus“, — sakoma rezoliucijoje.

Rezoliucijoje taip pat pažymima NATO svarba, užtikrinant saugumą ir pastovumą Europoje, bei visų sąjungos narių įsipareigojimai demokratijai, žmogaus teisėms bei civilinei ginkluotųjų pajėgų kontrolei.

Savo rezoliucijoje Michigan valstijos Kongresas kreipėsi į JAV prezidentą ir JAV Kongresą, kviečiant juos paremti Lietuvos, Latvijos ir Estijos narystę NATO.

R. K.

„VILNIAUS GRUPĖS“ VALSTYBIŲ ATSTOVAI APTARĖ VEIKLĄ

Šeštadienį, kovo 16 d. Vašingtone įvyko „Vilniaus grupės“ (V-10) valstybių etninių bendruomenių atstovų suvažiavimas. Suvažiavime taip pat dalyvavo „Vilniaus grupės“ priklausanti valstybių bei trijų NATO valstybių narių — Čekijos, Vengrijos, Lenkijos — ambasadoriai, reziduojantys Jungtinėse Amerikos Valstijose, JAV senatorius George Voinovich, JAV Nacionalinio saugumo tarnybos direktorius Walter Andrusys, JAV NATO komiteto prezidentas Bruce Jackson.

Suvažiavime V-10 etninių bendruomenių JAV atstovai buvo supažindinti su „Vilniaus grupės“ veikla bei pakviesti aktyviai dirbti drauge V-10 valstybėms, siekiant narystės Šiaurės Atlanto sutarties sąjungoje.

Renginio dalyvius Lietuvos ambasadorius V. Ušackas supažindino su „Vilniaus grupės“ veiklos aktualijomis bei tolesnių V-10 veiksmų planu, siekiant pakvietimo į NATO

ir užsitikrinant JAV Senato paramą naujų narių priėmimui į Šiaurės Atlanto sąjungą. Suvažiavimo pabaigoje V-10 etninių bendruomenių atstovai pasiskelbė bendrą pareiškimą, remiantį tolesnę NATO plėtrą bei kviečiantį JAV Senatą balsuoti už Laisvės sutvirtinimo aktą, kuriame išreiškiama parama NATO plėtrai 2002 m. Prahos viršūnių susitikimo metu.

„Vilniaus grupė“ arba V-9 vadinamos valstybės kandidatės į NATO (Albanijos, Bulgarijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Makedonijos, Slovėnijos, Slovakijos ir Rumunijos), kurių Užsienio reikalų ministras 2000 m. gegužės 19 d. pasirašė „Vilniaus pareiškimą“, pradėjusį politinio ir praktinio bendradarbiavimo pamatus tarp narystės Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje siekiančių valstybių. 2001 m. gegužės mėn. prie V-9 grupės prisijungė Kroatija, ir „Vilniaus proceso“ dalyvės pavadintos V-10 grupe.

R. K.

LIETUVOJE MAŽĖJA GYVENTOJŲ

Per metus Lietuvos gyventojų skaičius sumažėjo 11,500 ir šių metų pradžioje sudarė 3,482,300 gyventojų, rodo Statistikos departamento atliktas tyrimas.

Spartų gyventojų skaičiaus mažėjimą ir amžiaus struktūros pokyčius departamentas aiškina neigiamą natūralią gyventojų kaitą, staigiai sumažėjusiu gimimų skaičiumi, ryškiai pakitusiais gyventojų mirčių skaičiais ir migracijos kryptimis bei mastais.

Pasak Statistikos departamento, jau 1990 m. gyventojų prieaugio tempai sumažėjo iki 0.76 proc., o nuo 1992 m. gyventojų skaičius ėmė mažėti. 1992-2001 m. gyventojų sumažėjo 224,000, arba 6.4 proc.

Šių metų pradžioje Lietuvoje gyveno 1,854,300 moterų ir 1,628,000 vyrų.

Mažėjant gyventojų skaičiui, keičiasi ir gyventojų sudėtis pagal amžių. Dėl mažėjančio gimimų skaičiaus sparčiai mažėja vaikai, o dėl toliau augančio gyventojų senėjimo 60 metų ir vyresnių žmonių skaičius ir dalis nuolat auga. Be to, nuo 1990 m. labai ryškiai pakito gyventojų vedybų nuostatai — mažėja santuokų skaičius, santuokų rodiklis yra net žemesnis nei buvo pirmaisiais pokario metais.

Pastarųjų metų gimimų skaičiaus mažėjimą lemia santuokinių gimimų skaičiaus mažėjimas. 2001 m., palyginti su 1990 m., vaikų, gimusių santuokoje, skaičius sumažėjo apie du kartus, tuo tarpu vis daugiau vaikų gimsta ne santuokoje ir jie šiuo metu sudaro apie ketvirtadalį gimusiųjų.

Nuo 1990 m. ėmė sparčiai

ALTS Kovo 11 minėjimas, įvykęs š.m. kovo 10 d. Pasaulio lietuvių centre. Iš kairės: ALTS pirm. Petras Buchas, Eugenijus Bartkus, Irena Diridienė, Matilda Marcinkienė, Žilvė Gedrimaitė, Kazimieras Gurauskas, Viktorija Biskytė, dr. Renata Variakojyte-Staniškienė, Lietuvos gen. konsulas Giedrius Apuokas, Jonas Variakojis ir Oskaras Kremeris.

Vytauto Jasinevičiaus nuotrauka.

NE VISOS POLITINĖS PARTIJOS PATEIKĖ FINANSINES ATASKAITAS

Praėjusį penktadienį pasibaigus laikui, iki kurio politinės partijos privalėjo pateikti praėjusių metų finansines veiklos ataskaitas, tai padarė tik dešimt partijų.

Turtingiausia Lietuvos politinė jėga — Lietuvos socialdemokratų partija — praėjusių metų finansinės veiklos ataskaitoje, pateiktoje Vyriausiajam rinkimų komisijai (VRK), nurodė 2001 m. gavusi 691,000 litų pajamų, daugiausia — 348,000 litų — iš nario mokesčio.

Socialdemokratai per praėjusius metus išleido maždaug 601,000 litų, iš jų daugiausia — partijos tarnautojų darbo apmokėjimui.

Antroji pagal gautas pajamas yra opozicinė Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) partija, kuri per praėjusią Seimo rinkimų kampaniją rėmėjams buvo įsiskolinusi apie 500,000 litų. Konservatoriai savo deklaracijoje nurodė per praėjusius metus gavę beveik 603,000 litų pajamų, o išleido 478,000, todėl jiems dar turėjo likti lešų skoloms grąžinti. Tačiau TS (LK) atsakingasis sekretorius Jurgis Razma sakė, jog partija dar nėra grąžinusi visų skolų.

Trečioji pagal gautas pajamas didėti mirimų skaičius. 1994 m. tūkstančiui gyventojų teko 12.7 mirusiųjų, o gyvenimo trukmė sumažėjo iki 68.7 metų, t.y. iki tokios ribos, kokia buvo šeštojo dešimtmečio pabaigoje. 2000 metais visų gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė siekė 72.9 metų; moterų — 77.9, vyrų — 67.6.

Pasak Lietuvos statistikos departamento pranešimo, kitose Baltijos valstybėse demografinė situacija panaši kaip ir Lietuvoje — mažėjo gyventojų, sumažėjo gimimų skaičius, o mirimų skaičius didesnis negu Lietuvoje.

(BNS)

mas yra opozicinė Lietuvos liberalų sąjunga. Jos deklaracijoje nurodyta 520,500 litų pajamų ir 519,400 išlaidų. Daugiausia lešų — 347,500 litų — liberalams padovanojo piliečiai ir visuomeninės organizacijos.

Tuo tarpu valdančiosios Naujosios sąjungos (NS, socialliberalų) partijos „piniginė“ per praėjusius metus gausiai nepasipildė. Socialliberalai savo ataskaitoje nurodė, jog 2001 m. gavo 271,000 litų pajamų ir iš jų 172,000 litų išleido. 118,000 litų socialliberalų pajamų sudarė piliečių ir visuomeninių organizacijų padovanotos lėšos. NS taip pat iš valstybės biudžeto gavo didžiausią politinėms partijoms skirtą paramą — 113,000 litų.

Liberalai iš valstybės biudžeto pernai gavo 104,800, socialdemokratai — 67,000, o konservatoriai — 57,000 litų, centristai — 41,600 litų, krikščionys demokratai — 29,800 litų.

Kol kas ataskaitų nepateikė Lietuvos laisvės sąjunga, Naujausių konservatorių sąjunga, partija „Socialdemokratija 2000“ bei kitos mažesnės partijos.

Jei per papildomai paskirtą terminą šios partijos nepateiks savo ataskaitų, VRK gali siūlyti sustabdyti partijos skiriamą paramą iš biudžeto, tačiau šią paramą gauna tik sėkmingiausios rinkimuose pasirodžiusios partijos.

(BNS)

LIETUVOS LAISVĖS KOVŲ ISTORIJA RAŠO MOKSLEIVIAI

Kovo viduryje dvi dienas Vilniuje vyko konkurso „Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekusių istorijos“ trečiasis, finalinis, ratas.

Šio konkurso organizatoriai — Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras bei Švietimo ir mokslo ministerija.

Konkurso tikslas — skatinti moksleivius domėtis Lietuvos istorija, ugdyti jų kūrybiškumą bei pilietiskumą, puoselėti patriotinius jausmus, propaguoti Lietuvos kariuomenės veiklą, supažindinant konkurs dalyvius su Lietuvos krašto apsaugos sistema.

2000 metų rudenį prasidėjęs konkursas yra tęstinis — vyksta kiekvienais metais trimis tarpsniais: spalio — gruodžio mėnesiais — šalies bendrojo lavinimo mokyklose, sausio-vasario mėnesiais — miestuose bei rajonuose. Šio rato nugalėtojai kviečiami dalyvauti trečiajame, finaliniame, rate.

(BNS)

Šiais metais į rašinio baigiamąjį tarpsnį pateko 51 moksleivis iš visos Lietuvos. Jų darbus vertino specialiai sudaryta komisija, kuriai pirmininkauja Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė Dalia Kuodytė. Numatyta išrinkti po du pirmos, antros ir trečios vietos nugalėtojus.

Vertingiausi konkurso darbai saugomi Lietuvos gyventojų ir rezistencijos tyrimo centre (LGGRT). Šis centras jau yra išleidęs moksleivių rašinių knygą „Nelaisvės metų atspindžiai“.

(Elta)

* Bendrovės „Klaipėdos mediena“ teritorijoje rastos dešės, kuriose buvo septyni II pasaulinio karo metų vokiški artilerijos sviediniai. Sprogmenis rado žemę kasė darbininkai. Atvykusiesiems išminuotojams nuostabą sukėlė itin gerai išsilaikę sprogmenys ir dežės, būvę dokumentai.

(BNS)

DRAUGAS, 2002 m. kovo 20 d., trečiadienis

3

Regina Narušienė

Kelias į Prahą

Kaip šalis kandidatė, Lietuva nebuvo minima iki Vašingtone įvykusio Viršūnių susitikimo 1999 m. balandį, nors parašė narystei NATO ji įteikė daug anksčiau. Visgi tas pripažinimas neužtikrino susitikimo Briuselyje 2001 m. birželį, NATO įsipareigojo „atvirų durų politikai“ ir pažadėjo įvykdyti savo įsipareigojimą — peržiūrėti kiekvienos kandidatės pažangą 2002 m. Per tą laikotarpį buvo stiprintas bendradarbiavimas, Partnerystės varden taikos pagrindu patvirtinant Narystės veiksmų programą (MAP).

Šių programų tikslas buvo padėti kiekvienai šaliai kandidatėi įgyvendinti keliamus reikalavimus ir pasirėngti galimai savo narystei. Tačiau 2001 m. birželį tapo aišku, jog NATO plėtros sprendimo atidėti nebegalima ir Viršūnių susitikime 2002 m. plėtra įvyks vienokia ar kitokia forma. Lieka klausimas, kurios kandidatės gali įgyvendinti reikalavimus iki 2002 m. Viršūnių susitikimo, ir kurios turėtų būti pakviestos pradėti įstojimo derybas?

Šiuo metu yra 10 kandidatų, iš kurių viena — Lietuva. Kvietimas visoms dėsiniškai kandidatėms, nors ir atitiktų Vilniaus deklaraciją, tikriausiai yra nelabai tikėtinas. Nelabai tikėtina yra ir dalinė plėtra, įjungiant tik dvi kandidatas (pvz., Slovėnija, Lietuvą ir galbūt Slovakiją). Manoma, kad greičiausiai bus pakviestos 5-7 šalys. Problema, su kuria šiandien susiduria NATO: ką daryti su kandidatėmis, kurios nebus kvietiamos 2002 m. Joms reikia duoti viltį ir paskatinti toliau ruoštis.

Buvo padaryta prielaida, kad trijų Baltijos valstybių narystė bus svarstoma Prahos. Visos trys, atrodo, neblogo pasirengusios. Rusija sušvelnino savo retoriką dėl plėtros, įskaitant ir Baltijos šalis. Be to, NATO negali rizikuoti prarasti pasitikėjimą, nesuteikdama galimybes įstoti kandidatėms, įgyvendinusioms jos kriterijus. Baltijos šalis palaiko Daniją, Islandiją, Norvegiją, JAV, Didž. Britaniją ir dabar Vokietiją, taip pat Lenkiją, Vengriją, Čekų Respubliką. Prancūzijos prez. Chirac, lankydamsis Baltijos šalyse, pažadėjo, kad rems jų norą prisijungti prie NATO.

Kokių mastų JAV yra pasiryžusios ištraukti visas, ar bent kai kurias, Baltijos šalis į plėtros eigą? Prez. Bush savo kalboje, pasakytoje Varšuvoje, išvardino visas tris Baltijos valstybes, kaip tvirtas kandidatas narystei. Jis išreiškė aiškia poziciją, kad NATO plėtra turėtų apimti

kiek įmanoma daugiau valstybių. 2001 m. lapkričio 7 d. Atstovų rūmuose buvo priimtas „2001 m. Laisvės įtvirtinimo įstatymo“ projektas, už kurį balsavo 372 iš 431 dalyvavusių; 46 — prieš, 14 — susilaikė. Senate šis projektas žinomas, kaip Senato projektas 1572. Del šio projekto Senatas turėtų balsuoti paskutinę kovos savaitę. Balsavimas suteiks mums informacijos, kokia yra padėtis Senate ir ką dar turėtų padaryti Lietuvos rėmėjai, kad paskatintų ratifikavimo procesą, kuriam reikia dviejų trečdalių Senato balsų.

Lietuva laikoma viena geriausiai narystei NATO pasirengusių valstybių. Apklausos rodo, kad Lietuvos gyventojų dauguma remia narystę. Lietuvos Vyriausybė įsipareigojo gynybos reikmėms skirti 2 proc. šalies bendro vidaus produkto. Visos pagrindinės politinės partijos pažadėjo paramą narystei NATO. Lietuvos ginkluotosios pajėgos įgyvendino NATO kriterijus. Laisvos rinkos ekonomika toliau auga, buvo sutvirtinta demokratija. Dabartinėje situacijoje Lietuva nusipelnė ir turėtų būti pakviesta prisijungti prie NATO Prahos Viršūnių susitikime. Kelias į Prahą nebuvo be vėlavimų ir nukrypimų. Pernai rugšėjo 11 d. teroristų išpuoliai JAV-se šį procesą kiek uždelė. Dėmesys buvo sutelktas į kovą su terorizmu, ne į NATO plėtrą. Visgi kova su terorizmu iki šiol nenukreipė NATO dėmesio nuo platesnės narystės klausimo. Nors šiuos klausimus spręsti reikia NATO narėms, tačiau NATO institucinės problemos neturėtų ir negali riboti plėtros proceso, jei Aljansas nori išlaikyti juo pasitikėjimą ir savo vertę.

Jungtinės Tautos yra skirtingas vertybes puoselėjančių šalių organizacija. Europos Sąjunga yra ekonominis aljansas. NATO yra bendras vertybes puoselėjančių valstybių sąjunga. Tai stipriausia ir veiksmingiausia karinė sąjunga, į kurią bet kada buvo įstojusios JAV. Šiandien NATO reikalinga tiek pat, kaip ji buvo reikalinga 1949 m., kai buvo įkurta. Kaip tik šis Aljansas sugebėjo Europoje užkirsti karo net 50 metų. Ir dabar NATO užtikrina saugumą visoje Europoje, o taip pat siekia kurti naujus santykius su, tikėjimės, geresnę Rusiją. Rugšėjo 11 įvykiai tikrai sustiprina narystės NATO, gynybinio ir saugumo aljanso, siekį. Be to, NATO plėtra prisidės prie Europos integracijos proceso, nes dar labiau sustiprins Europą ir išplės naujų, stiprių JAV sąjungininkų ratą, kovojant su terorizmu.

Kelionė atgal

Paskutinį žvarkobą vakarą Svetlogorske dar ir dar kartą leidomės laiptais link paplūdimio ir kilome aukštyn. Rūpėjo netikėtai pono X dingimas iš akirato. Ir dabar jo niekur nesimatė. Anksty ryte, prieš išvykstant, bėgdama prie jūros, dar sykį nužvelgiau pajūrio gatvę virš skardžio, kur jis tokiu metu paprastai sukiudavosi su radijo aparatu rankose, klausydamas ryto žinių. Gatvėlė buvo tuščia. B.d.

ŽVILGSNIS Į PRŪSIJĄ SOVIETMETYJE

IRENA VIDŽIŪNIENĖ

Nr.10

Menės sienoje buvo aiškiai įskaitomi palaidotų ordino magistrų vardai, pažymėti raudona spalva, jei žuvo kautynėse, juoda — jeigu čia atgulė savo mirtimi. Piliis buvo susprogdinta 1956 metais, atseit saugumo sumetimais, kai daug kam čia po atokus griuvėsius šminėjant vienas jūrininkas užsimušė.

Dabar belikę tik pilies griaučiai. Išliko didelė dalis sienų iki pat viršaus, trečio aukšto langų kiauromės, net medinis lango rėmo gabalėlis. Laiptų liekanos dar leidžia pakilti iki antro aukšto. Masyvūs pilies įtvirtinimai siekia marios. Eroduoto Aistmarių kranto fone tie įtvirtinimai dabar šauna ir viršų nuo pat kranto linijos. Pilies griuvėsiose galima pastebėti sudėytas mases, kurias buvo įtvirtinamos plytos. Tai mažytės kriauklelės — medžiaga tikriausiai iš marių dugno — ir meldų, be abejo vietinių gabalėlių.

Aplinkumoję pastebimos ir pastarojo karo įtvirtinimų, primenančių bunkerį, liekanos, išnaršytų kapų žymės, buvusios šventovės pamatai, antkapinių paminklų išmėtytos detalės. Šalia pilies sienų daugybė 20-30 centimetrų skersmens griovių — greičiausiai iškasta požeminių angų. Visa tai skendi po aukštais žilstančiais kaštonais ir klevais besistaipantiuose dilgėlėse, vietomis mūsų ūgi siekiančioje žolėje, gausiai sraigų apgyventoje.

Pietavome įsitaipę po ažuolo laja. Dalinomis Tatjanos paruoštais sumuštiniais, termose atsinešta karšta arbata ir mintimis apie šį kraštą. Bendražyginiai ne iš tų, kuriems šios žemės istorija prasideda pokariu. Šie du jauni žmonės jaučia, kad šis gabalėlis žemės, su tokia viliojančia subtilaus grožio gamta, į kurią jus likimo banga atplukdė, dabar yra įvilktas į nederančią prie jo liniją, jo dvasios kaliningradietišką mantiją su nelimpantiais prie jo kūno vietovardžiais, sovietine „tvarka“ ir užmojais ir kyšo kaip raudona varna Pabaltijo apsupty. Tatjana pirmiausiai prašė apie apgailėtiną gamtos auginę padėtį Kaliningradui priklausiančioje Kuršių Neringos dalyje. Jos manymu, tą žemę juosta reikėtų nedelsiant grąžinti Lietuvai. Jai nuolat iškyla tokia mintis, kai, laisvu nuo tiesioginio darbo laiku vadovaudama turistams, pravažiuoja ribą,

skiriančią Neringą į Kaliningradą ir Lietuvos dalis. Čia net nereikia specialių ženklų, riba ryški natūraliai. Kiekvienais metais didėja kontrastas tarp vienos gamtos kūne tūnančių dviejų skirtingų pasaulių.

Tatjana gimusi tarybinio karininko šeimoje, daug metų su tėvais gyvenusi Rytų Vokietijoje, o vėliau, tėvą komandiravus į Kaliningradą, ir ji jau daug metų gyvena čia. Tatjanos vyras Kaliningrade naujokas. Tikriausiai po agronomijos mokslų baigimo paskirtas čia kelti žemės ūkį. Tačiau, anot jo, net kolektyviniam sodui skirtoje kelių arų žemės sklypelyje čia neįmanoma ką nors išauginti — išvagia. Dingsta netgi tik įsodinti pomidorų daigai.

Papietavę atsisveikiname su Balga. Atgal grįžtame kitu keliu, pirmiausia vedančiu į Znamenka Novaja geležinkelio stotelę. Vėl lynoja. Tik įžengus į kelią mus pasiveja lengvoji mašina ir Balgos gyventojas, su reikalais vykstantis ta pačia kryptimi, mus nuveža į vietą. Iki atvykstant traukiniui dar gabalas laiko. Pasisukioju apie kelis namukus, sudarančius Znamenka Novaja gyvenvietę. Užkalbinu vieno jų palangėje prie žydinčių gėlių trūšančią senutę. Ji čia atvyko tuoj po karo. Įsikurti buvo sunku visai svetimame krašte.

ŠEIMININKŲ KERTELĖ

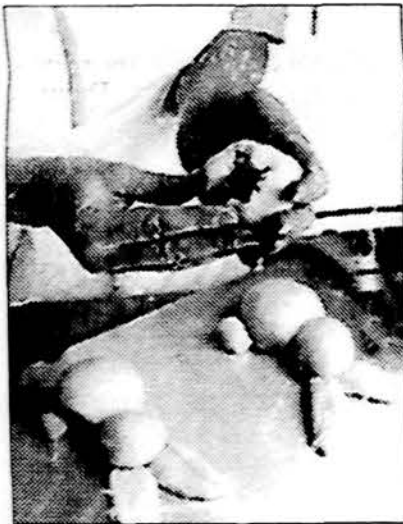
Paruošia **Adelė**

PRIKEPKIME PILNĄ PINTINĘ KIŠKUČIŲ

Iškepime Velykoms pilną pintinę „kiškučių“ ir pradžiu ginkime ne tik jauniausius šeimos narius — vaikus, anūkelius, bet ir suaugusius. Juo labiau, kad kiekvienas „kiškučias“ savo „pilvuke“ turi šokoladinį „bučinuką“ (Hershey's chocolate kiss).

- 2 pakučiai mielių miltelių (quick-rise)
1/2 puodelio cukraus
1/4 šaukšteli druskos
4 1/2 puod. miltų
6 šaukštai margarino
2 dideli kiaušiniai
8 šokoladiniai „bučinukai“
1 puodukas vandens
1 šaukštas malto (powder) cukraus

Mazdaug 2 val. prieš kepant dubenyje sumaišyti mieles, cukrų, druską ir 1 puoduką miltų. Atskirame puode (arba mikrobangėje) pakaitinti margarino ir vandenį, kol margarinas ištirps, bet vanduo nebus karštas. Elektriniu plaktuvu (low speed) sumaišyti skystį su sausais produktais. Plakti apie 2 minutes. Pasieliekt vieno kiaušinio baltymą, sumaišyti 1 kiaušinį ir trynį su 1 puoduku miltų, maišyti 2 minutes. Sudėti visą teslą į krūvą ir suberti likusius 2 1/4 puod. miltų.

NA, O KAIP SU MARGUČIAIS?

Pagal lietuviškas tradicijas, margučiai marginami dviem būdais: nudažytus kiaušinius skutinėjančiais įvairiais raštais, ir marginant vašku, o po to dedant į dažus.

Senovėje žmonės vartodavo natūralius dažus, spalvas išgaudami iš įvairių žolių, gėlių, daržovių, žemės ir kitų medžiagų. Dabar galime kiaušiniams dažų nusipirkti parduotuvėse, bet vis tiek smagu pamėginti ir senovinius būdus.

Lengviausiai visiems prieinami dažai — svogūnų lukštai. Ne tik rudų svogūnų, bet ir raudonųjų. Dazoma taip:

Kelias saujas sausų svogūnų lukštų suberti į didelį emaliuotą puodą, sudėti švaresnius kiaušinius, užpilti truputį acto ir šalto vandens, kad apsemtų kiaušinius, užvirinti. Virti ant lengvos liepsnos, kol kiaušiniai bus kieti. Užsukus liepsną, palaikyti vandenyje su lukštais, kol atvės.

Variacijos: į rudus svogūnų lukštus įpilti raudonų (kiaušiniams skirtų) dažų — mar-

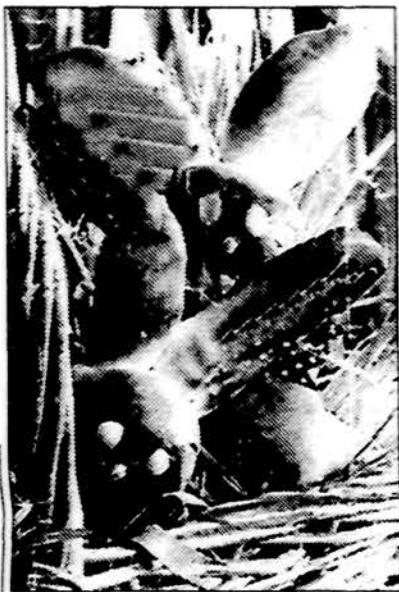
Vienam „kiškučiui“ imti vieną, aštuntadalį teslos, perpjauti per pusę; iš pusės padaryti „sviedinuką“, įdedant vieną šokoladinį saldainį į vidurį (užspausti tesla, kad nebūtų nei kraštelio matyti). Tai bus „kiškučio“ kūnas. Padėti sviedinuką ant skardos. Likusią teslą perpjauti dar per pusę; iš pusės padaryti mažesnę sviedinuką, patepti kiaušinio baltymu ir prispauti prie „kūno“ ant kepimo

skardos. Tai „kiškučio“ galva. Iš likusios teslos padaryti dvi ausytes ir uodegaitę, patepti kiaušinio baltymu ir pridėti prie teslos ant skardos. Visą „kiškučių“ patepti kiaušinio baltymu. Tuo pačiu būdu padaryti dar 3 „kiškučius“. Kepiti 15 minučių, kol gražiai paruduos. Atvėsinti.

Iš likusios teslos padaryti dar keturis „kiškučius“. Iškepti.

Kai atvės, iš malto cukraus, sumaišyto su mazdaug 1/4 šaukšteli vandens, padaryti akytes, nosytę. Jeigu norima, galima į cukrų įlašinti truputį raudonų dažų — bus rausva nosytė ir akytės. Paruoštus „kiškučius“ sutupdyti į pintinėle, galima kakliukus aprišti kaspinėliu.

Kad būtų aiškesnis procesas, pridėdame paveikslėlius.

Per Juozapines prisiminime tris žymiuosius Juozus (iš kairės): Juozą Masilionį, kun. Juozą Vaisnį ir Juozą Placą. Emilijos Andriulytės nuotr.

JUOZINĖS

Lietuvoje nuo seno švenčiami vardadieniai. Kas nežino Joninių, Oninių, Antaninių, Eleninių, Juozinių. Populiariaji vardadieniai buvo žinomi Lietuvoje nuo seno, ypač kaimuose. Tą dieną varduvininkui būdavo vainiku apipinamos jo namų durys, tą dieną jį sveikindavo visi kaimynai.

Amerikoje labiau švenčiami gimtadieniai. Ir koks buvo mano nustebimas, kai a. a., kunigas Juozas Vaisnys Juozo Placą paminėjimo vakare, surengtame Jaunimo centre tuoj po jo laidotuvių, pasakė:

— Buvo trys Juozai: Juozas Masilionis, Juozas Placas ir

gučiai bus rudai raudoni; ant balto švaresnio kiaušinio siūleliu pritvirtinti rutos šakelių, petražolių lapelių, net medžio ar kitų augalų lapų (retokų, kad pro tarpus prie lukšto prieitų dažai), atsargiai sudėti į vandenį ir virti, kaip paprastai. Rudas kiaušinis turės baltus raštus tose vietose, kur buvo pritvirtinti augalai. Be abejo, veiktų ir iškarpos iš aliuminio popieriaus, nes jis nepraleidžia vandens. Tuo atveju galime iškirpti įvairias formas ir raštus.

Išskutintus kiaušinius galima aptepti bespalviu nagų laku, tuomet lukštas gražiai žvilga ir daug rečiau susprogs.

Medžiaginiai dažai, dažyti kiaušiniai netinka valgyti. Dažų yra daugelyje parduotuvių, spalvų pasirinkimas — labai įvairus. Dažus sumaišyti su drungnu vandeniu ir actu („receptai“ duodami ant dėžėlių). Juos galima vartoti daug kartų — ilgiam dažuose palaikysime, kiaušiniai bus tamsesni, trumpiau — šviesesni. Taip nudažyti kiaušiniai geriausiai tinka skutinėjimui.

Pastaba: kad verdami kiaušiniai nesusprogtų, reikia puodą laikyti ant mažos liepsnos, kad pamažu įkaitu, o tik paskui užvirtų. Jeigu nenorime žiūrėti į laikrodį ir laukti, kol kiaušiniai išvirs, reikia juos užvirti, tuomet išjungti viryklę ir palikti uždegtą puodą, kol vanduo atvės. Kiaušiniai bus kieti.

aš. Per Juozines visi trys susirinkdavome. Dabar likau aš vienas.

Deja, šiuo metu ir kunigas Juozas Vaisnys iškeliavęs Anapilį.

Vėl Juozinės, nebėra mūsų tarpe trijų Juozų, bet, manau, kad žmonės, kurie juos pažinojo, o ir likusiems gyviems jų artimiesiems šios vardinės vėl primins visus tris didžiuosius Čikagos lietuvininkus.

Esu iš naujai atvykusios kartos. Bet dėkoju likimui, suvedusiam mane su šiais puikiais žmonėmis. Mūsų pažintis nebuvo ilgametė, ar labai artima, bet aš ir šiandien negaliu suprasti, iš kur šie žmonės turėjo tiek energijos, noro, ryžto versti tą lietuviškumą vagą Amerikos žemėje.

Prisimenu, kaip, pradėjusi dirbti Čikagos lietuvinistinėje mokykloje, susipažinau su Juozu Placu. Nėdudus, smulkaus sudėjimo, sidabru pašarmotais plaukais, gražia, elegantiška tamsiai mėlyna eilute apšvilkęs vyriškas kukliai stovėjo mokytojų kambaryje ir su kažkuo šnekučiavosi. Išgirdau jo kalbą ir, priėjusi prie jo, paklausiau: — Ar ne iš žemaitijos būsite?

— O iš kur žinai? — su nežymiu, per tiek metų išlikusiu žemaitišku akcentu, paklausė jis.

— Kad aš pati žemaitė. Taip ir išsikalbėjome. Nėdudavo po šeštadienio, kad mudu nepasikalbėtume. Mane visada traukė ir žavėjo jo kuklumas, domėjimasis viskuo, kas nauja, jo nuosirdus požiūris į darbą. Aš negalėjau atsistebėti, kaip tokio garbaus amžiaus, gražiai, puse lupų besišypsantis žmogus kiekvieną šeštadienį su nuotaika atvažiuodavo į darbą mokykloje. Iš kur jis sėmėsi energijos dėti Pedagoginiame lietuvinistikos institute, nuvykti į mokytojų konferencijas, ilgus metus redaguoti „Žvaigždutę“ dienraštį, „Draugas“.

Ir gal tik po poros metų, išsikalbėjusi su Jonu Kavaliūnu, sužinojau, kad Juozas Placas ne tik redagavo tą laikraštį priedą vaikams nemokamai, bet dar ir prenumeruodavo sau patį dienraštį. Kol galų gale, iš kažkur atsitiškinti tai sužinojusi, vyr. redaktorė Danutė Bindokienė pradėjo laikraštį bendradarbiui siųsti nemokamai. Ir tai vis J. Placą kuklumas. Jis kantriai, niekam nesiskųsdamas ir neįdejuodamas, dirbo savo lietuvinistinę darbą, rašė vadovėlius, kurių tada labai truko, daug metų mokė mokinius Lietuvos istorijos.

Su Juozu Masilioniu susipažinau 2000 metų mokytojų tobulinimosi kursuose Dainavojė. Kiekvieną dieną Juozas Masilionis lietuvinistinių mokytojų mokytojams skaitė lietuvių kalbos gramatikos kursą. Prisimenu pirmąją jo paskaitą. Paskaita turėjo prasidėti devintą. Be dviejų minu-

čių devynios į salę įeina kresnas, neaukšto ūgio žmogus, nešinas rankoje krūvą popierių. Veide jokios šypsenos. Lygiai devintą pradeda paskaitą sakdamas:

— Pirmiausia visi mokytojai parašys diktantą, kurį aš patikrinsiu, o tada pradėsime dirbti.

Visų veidai ištįsta, nusimena. Bet ką darysi — rašome. Surenkta parašytus darbus, paskaito paskaitą ir lygiai po keturiasdešimt penkių minučių, pasiėmus visus popierius, išeina iš salės. Visi išsigandę: „O jeigu negerai parašėme? Kokia gėda!“

Kitą rytą lygiai be dviejų devynios, nešinas popieriais, vėl pasirodo Juozas Masilionis. Toje krūvoje ir mūsų rašyti diktantai. Salėje jaučiasi mažas nerimas. Lygiai devintą J. Masilionis pradeda paskaitą žodžiais:

— Patikrinau jūsų diktantą. Visi parašėte labai gerai. Esate geri mokytojai ir galite dirbti lietuvinistinėse mokyklose.

Įtampa atslūgsta, prasideda paskaita. Ir tik paskui supratau, kad savo paskaitose jis aiškino mūsų diktantuose padarytas klaidas ir mokė mus daugiau tokių klaidų nedaryti. Taktiškai, nieko neužgadamas, jis kantriai aiškino mums lietuviškos gramatikos taisykles. O ir paskaitas mokėdavo labai gražiai pabaigti. Gale paskaitos visada pasakydavo kokią su ta tema susijusią anekdotą. Tas visus mus gerai nuteikdavo. Buvo labai punktualus. Paskaitas pradėdavo lygiai numatytu laiku ir niekada jų neužtesdavo.

Manau, kad tas punktualumas, dienotvarkės laikymasis padėjo jam ne tik išleisti vadovėlius, bet kartu su Stase Petersoniene parengti ir išspausdinti didžiulį veikalą „Lietuviškasis švietimas Šiaurės Amerikoje“. Tai daugelio metų darbas, kuris pareikalavo daug jėgų. Mintis surinkti Šiaurės Amerikos lietuvinistikos mokyklų istorijas ir išleisti atskira knyga autorkai kilo dar 1969 metais, o knyga pasirodė tik 2000 metais.

Daug metų išdirbęs lietuvinistinėse mokyklose, jis buvo mokytojas iš pašaukimo. Prisimenu, kaip buvau susitarusi su autoriumi, kad grįžusi į Čikagą, gausiu jo autografą, bet, deja, ant knygos puikuojasi tik Stasės Petersonienės man dedikuotas įrašas. Grįžusi į mokyklą, užvirė darbai ir darbeliai, nepastebimai artėjo šv. Kalėdos. Ir staugė, nelaukta netikėtai, mus pasiekė žinia, kad Juozas Masilionis, pavalgęs Kučių vakarienę Pedagoginiame lietuvinistikos institute, grįžęs namo, staiga mirė.

Su Juozu Vaisniu daugiausia bendraudavau telefonu. Kai pirmą kartą jam paskambinau, baigiantis pokalbiui išgirdau klausimą:

— Ar seniai iš Lietuvos?

— Porą metų, — atsakiau.

— Jūsų labai graži lietuviš-

SKELBIMAI

PASLAUGOS

ELEKTROS

IVEDIMAI-PATAISYMAI.
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

773-779-3313

KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ NAMŲ SVEIKATOS

IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654
773-581-8654

NEKILNOJAMASIS TURAS

GREIT PARDUODA

Landmark properties

Bus. 773-229-8761

Res. 708-425-7180

Mobil 773-590-0205

Pager 630-314-4330

RIMAS STANKUS

- Čikagoje ar priemiesčiuose
- Greitas ir sąžiningas patarimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Tarpininkaujame gaunant paskolą
- Pensininkams nuolaida

ISNUOMOJA

Šalia Harlem Ave.
išnuomojamas vienas kambarys su baldais. Kaina \$300. Tel. 708-728-1669, Valė.

Skubiai išnuomojamas 2 miegamųjų butas su baldais Oak Lawn. Yra balkonai. Kaina \$760. **First Rate Real Estate, Aušra Padalino.** Tel. 773-767-2400.

SIŪLO DARBA

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English. L.A. McMahon Window Washing. Chicago and Milwaukee area. Tel. 800-820-6155.

„Neringos“ stovykla ieško lietuviškai kalbančių ir kultūriniai stiprių vadovų dirbti stovykloje Marlboro, Vermonte, nuo birželio 15 d. iki rugpjūčio 28 d. Vadovai praveda stovyklos programas, gyvena su stovyklautojais ir prižiūri kasdienį gyvenimą. Vadovai turi turėti patirties darbe su vaikais (7-16 metų) vasaros stovyklose. Alga \$11.71/valandai, (40 val./sav.). Susidomėję pagal valdžios nurodymus turi siųsti reziumė anglų kalba šiuo adresu:

Job Order #613566
Jobs & Training Division
Vermont Department of
Employment & Training
P.O. Box 488
Montpelier, VT 05601-0488

Reikalingi mūrininkai.
Tel. 815-462-6263 arba 630-774-1025.

Reikalingi darbuotojai parduotuvėse valymui TN ir IN valstijose. Pageidautina vyrai. Atlyginimas nuo \$1,500 iki \$1,800. Tel. 615-554-3161.

VINCO GĖLĖS

Gėlės visoms progoms — vestuvėms, laidotuviams, stalo dekoravimui.

Kiemo sutvarkymas,
gėlyno dekoravimas.
Kalbame lietuviškai.
Tel. 630-789-2224

ka kalba, — pasakė J. Vaisnys ir atsiveikines padėjo ragelį. Tik po laiko sužinojau, kad susilaukė iš kun. Juozo Vaisnio tokio pagyrimo — didelis dalykas.

Jo redaguotas ir leistas žurnalas „Laiškai lietuviams“ — tikras paminklas sau pačiam. Išstas penkiasdešimt metų darbo sudėta į šį leidinį! Negaliu atsistebėti, kaip žmogus, šitiek metų praleidęs svetimose žemėse, sugebėjo išlaikyti tokią gražią lietuvišką šnektą, kai neretai mes, visai neseniai čia atvykę, jau nebemokame taisyklingai kalbėti. Mūsų kalba pasipildė vis naujais ir naujais anglicizmais su lietuviškomis galūnėmis. Ir stovime mes „trafikuose“ ir einame šapintis į „molas“. Ir, matyt, tik nuo mūsų pačių norų bei pastangų priklausys, ar mes ir mūsų vaikai taisyklingai kalbėsime lietuviškai. O trijų Juozų pavyzdys mums įrodo, kad norint — viskas galima.

Juozinės. Gražus vardadienis švenčiamas Lietuvoje kovo devynioliktąją. Pasirodo, jis buvo švenčiamas ir Čikagoje. Deja, nebėra šioje žemėje trijų lietuvininkų Juozų, kurie atliko milžinišką darbą lietuvinistiniuose baruose. Liko nepadėkta už trūšą, už ilgus

vakarus, praleistus prie rašomojo stalo, už beribį atsidavimą savo kraštui — Lietuvai. Bet liko jų gražūs ir dideli, ir prasmingi darbai.

Laima Apanavičienė

APMOKESTINAMI MAIŠELIAI

Kovo pradžioje Airijoje įsigalėjo įstatymas, kad plastmasiniai maišai, į kuriuos paprastai parduotuvėse sudedamos prekės, bus apmokestinami po 13 centų kiekvienas. Gautas lešos valstybė panaudos aplinkosaugai. Tikima, kad žmonės išmes mažiau maišelių, kurie teršia žemę ir vandenį. Pirkejai Airijoje kasmet sunaudoja daugiau kaip pusę milijardo plastmasinių maišelių. NYT

KVAILAS PLĖŠIKAS

Viename Texas banke įvyko apiplėšimas — vagis, apsidėgęs veidą ir galvą kauke, pareikalavo pinigų, o po to pabėgo. Tačiau savo grobiu jis neilgai džiaugėsi, nes apiplėšimo metu ant krūtinės buvo prisisegęs skydelį su savo pavarde, adresu ir darbovietės pavadinimu, tad policijai nebuvo sunku jį atrasti.

CHSUn-Times

TARP MŪSŲ KALBANT

„LABAS KOLEGA, ATVYKAU Į WINNIPEGĄ“

1947 m. pavasarį, tebegyvenant išvietintų asmenų stovykloje, Vokietijoje, teko iš arti pamatyti vieno bendro likimo bičiulio iš Kanados gautą atviruką. Menu, vienoje atviruko pusėje buvo matyti dido miesto pastatai, o kitoje pusėje — Kanados pašto ženklas ir dailia rašysena parašyti žodžiai: „Labas kolega, atvykau į Winnipegą“. Žiūrėdami tą atviruką, ne tik stebėjome, bet, atvirai pasakius, pavydėjome to atviruko siuntėjui. Va, galvojome, neseniai vaikas išvyko į JAV, o dabar jau bostosi Kanadoje. Neseniai, vartydamas 1991 m. Winnipege išleistą knygą „Manitobos lietuviai“, prisiminiau seniai prabėgusį, viltimi gyventą, laikotarpį ir tomis dienomis matytą Winnipeg miesto parašytą atviruką.

„Manitobos lietuviai“ yra originali ir įdomi knyga. Tai didokio, pailgo formato leidinys. Jame 284 puslapiai. Tiražas 100 egz. Taip, tiksliai 100 egzempliorių! Leidinyje beveik nėra nei vieno originaliai parašyto straipsnio. Yra tik vietos ir kitų vietovių laikraščiuose lietuvių, o taip pat anglų, ir net prancūzų, vokiečių, ukrainiečių kalbomis laikraščių iškarpos. Tiksliau pasakius, laikraščių iškarpų kopijos (nuorašai). Ką gi, laiko tėkmėje originalios laikraščių iškarpos būtų pageltusios ir „susinešiosios“. O nelaikraštiniame popieriuje atspausdintos iškarpos išlaikys ilgesnį laiką tarpą, bylamos apie Winnipeg miesto ir apylinkėse gyvenusių lietuvių, jų atliktus darbus, puoselėtą viltį.

Leidinį paruošė Everistas Fedaras, daugiausia pasinaudamas Winnipeg lietuvių parapijos klebono kun. J. Bertasio surinktomis laikraščių iškarpomis. E. Fedaras, be kita ko, leidinio įvadė rašo: „Kodėl tai darome? Del to, kad liktų žinių ateitai, kad ir čia — tolimoje Manitobos provincijoje, kūrėsi ir gyveno lietuviai. Dideles kolonijas lietuviams sunku suprasti, kad mažoje bendruomenėje svarbu surengti, nors ir mažą renginį. Ir kiek džiaugsmo būna tai pasiekus! Ši knyga baigiasi 1990 metais. Bet aš tikras, kad lietuviška veikla vyks ir toliau, kol Winnipeg ir Manitobos bus nors keli lietuviai“.

E. Fedaras leidinio įvadė teikėsi padėkoti Kanados „Secretary of State“ ir „Government of Manitoba“ už suteiktą pinigine paramą knygos išleidimui ir KLB Winnipeg apylinkės valdybai už pastangas finansinei pagalbai gauti. Beje, leidinio įvadas parašytas lietuvių, anglų ir prancūzų kalbomis.

Leidinyje yra iškarpa iš „Draugo“, 1952 m. kovo 15 d. Rašoma: „Povilas Januška yra skaitomas pirmas Winnipeg lietuvis, atvykęs prieš 47 metus. Gražiai įsikūręs ir vaikus išleides į aukštusius mokslus. Pavyzdingas katalikas ir didelis Lietuvos patriotas“. Taipgi yra įdėti 1967 m. P. Gaidos „Lithuanian in Canada“ knygoje parašyti žodžiai. Būtent: „Pirmieji lietuviai Manitoboje, galvojama, buvo lietuviai kareiviai, dalyvavę Napoleono kariuomenėje ir patekę į anglų belaisvę“. Tai dr. Constantin Jurgėlos teigimas, išspausdintas 1964 m. Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidinyje. Autorius (dr. C. Jurgėla) teigia, jog jam pavyko nustatyti, kad apie 150 lie-

tuvų kareivių 1813 m. gegužės 18 d. atplaukė į Halifaxo uostą ir tą pačių metų rugsėjo 26 d. jau buvo Kingstone, kur vyko kautynės tarp anglų ir amerikiečių. Teigiama, kad šių kareivių dalis vėliau atsidarė Manitoboje.

Šiame leidinyje yra pažymėtas Joseph Groinas, gimęs 1860 m. Kaune. Jis ir jo žmona Elizabeth jau 1898 m. ūkininkavo Manitobos provincijoje, už 95 dol. įsigydamė ūkyje.

Vėlesniais metais Winnipege apsigyveno daugiau lietuvių. Vieni darbininkavo, o kiti ūkininkavo. Daugeliui nebuvo lengvas gyvenimas. Štai iškarpoje iš 1931 m. sausio 7 d. „Keleivio“ rašoma taip: „Mes, gyvendami Lietuvoje, tik ir svajojome, kaip pasiekti tą „Aukso šalį“ Kanadą. Mes manėme, kad čia lengvai prisipilsime kišenių, grįšime Lietuvon ir laimingai gyvensime. Bet atvykę čia apsigyvenę. Keletą metų atgal dar buvo galima šiek tiek sutaupyti, bet ar daug tokių laimingų buvo? Labai mažai. Dabar dauguma grįžtų atgal, bet neturi net kelionės pinigų. Taigi, anot tos patarės, nuo vilko bėgome, ant meškos užbėgome“. Taip kadaise rašė „Nemuno banga“ pasivadinęs mūsų tautietis.

Daugelis ankstyvesnių Winnipeg lietuvių pateko, kaip sakoma, ant komunistinės meškerės. Winnipege vystėsi lietuvių organizacinis gyvenimas. Deja, šioje veikloje dominavo komunistinės pakraipos žmonės. Pavyzdžiui, vienas „Keleivio“ korespondentas 1931 m. birželio 24 d. aprašė Winnipeg lietuvių pašalpinės draugijos surengtą pikniką (gegužinė): „Prie lietuviškos muzikos publika linkminosi ir buvo užganėdinta. Bilietų čia nebuvo, o gegužinės išlaidoms padengti buvo renkamos aukos. Svečiai todėl turėjo galimybės aukoti tiek, kiek jų kišenių leido. Aukojusiems buvo segiojami tautinės spalvos ženkleliai. Bet čia atsirado keleta Maskvos bernų, kurie pareikalavo, kad jiems būtų prisegti kitokios spalvos ženkleliai (tikriausiai norėjo bolševikiškos)“. Taip buvo anais, senais laikais.

Petras Petrutis
Bus daugiau

Vasario pradžioje atidarytoje Vilniuje, LITEXPO parodų centre, knygų mugėje. Iš kairės literatai: prozininkas Herkus Kuncius, poetas ir scenaristas Alvydas Šlepikas ir Rašytojų sąjungos leidybos redaktorius bei vertėjas Saulius Repečka susidomėję Rašytojų sąjungos leidybos stendu. Žilvino Bieliausko nuotr.

SPAUDA LIETUVAI

Čikagos Akademinio skautų sąjungos filisterių skyrius, kartu su Lietuvių fondo ir „Transpak“ parama, padės lietuvių visuomenei papiginta kaina persiųsti knygas ir archyvus į Lietuvą.

Jei nežinote, kam ir kur siųsti knygas bei archyvus, pristatysime jums turimus Lietuvos bibliotekų adresus. Galite siųsti vietovių, mokyklų, universitetų, mokslo institucijų ar organizacijų bibliotekoms. Nebus priimami siuntiniai privatiems asmenims.

Supakuotus archyvus ar knygas savo jėgomis ir lėšomis prašome pristatyti į Pasaulio lietuvių centrą/Lithuanian World Center, 14911 127 th Street, Lemont, IL, 60439. Jei reikės kam pagalbos, kreiptės į projekto koordinatorių, pasistengsime padėti.

Kartu su siunta prašome atsiųsti šią informaciją:

1. Kam ir kur Lietuvoje pri-

statyti siunta. Užrašykite ant dežiu.

2. Srašą ką siunčiate. Galime patarti ką nesiųsti.

3. Padengti jūsų dalį persiuntimo išlaidų, prašome atitinkamos aukos ar JAV 40 centų už siuntos svarą.

Čekius, pinigų perlaidas (Money orders) rašykite: LSS-FSS — knygos' vardu ir siųskite KNYGOS, Pasaulio lietuvių centrą/Lithuanian World Center, 14911 127 th Street, Lemont, IL 60439. Paštu nesiųskite pinigų.

Jei turite bet kokių klausimų ar reikia pagalbos, prašome kreiptis į projekto koordinatorių Kęstutį Jęčią: e-mail: k.jecius@worldnet.att.net telefonu: 630-832-2809, paštu: 1310 Wayside Drive, Villa Park, IL 60181-3524.

Čikagos filisterių skautų sąjungos skyrius

VASARIO 16-OSIOS SIGNATARO STIPENDIJŲ FONDAS

1918 metų vasario 16-osios Lietuvos nepriklausomybės akto signataro Jono Smilgevičiaus gimines įsteigė jo vardo stipendijų fondą.

Dukters Janina Petrušienė, Ona Žolynienė, Kristina Senulienė, vaikaičiai Edgaras Smilgis-Smilgevičius, Raymondas Smilgis-Smilgevičius, Johannesas Jonas Urbas, Jono Smilgevičiaus mirusio sūnaus Kazimiero našlė Antanina Darnutė Smilgevičienė iš savo lėšų sudarė fondo pagrindinį kapitalą ir nusprendė, kad fondui perduos pajamų dalį iš

kitų investuotų lėšų, jei jas gaus iš Lietuvos Respublikos akto kompensaciją už Jono Smilgevičiaus turimą.

Stipendijai nusprendė stipendiją skirti Vytauto Didžiojo universiteto Ekonomikos ir vadybos fakulteto studentui ar studentei, kuris puikiai mokosi ir greta kitų disciplinų domisi prieškarinio nepriklausomos Lietuvos ekonomika bei kuriam būtina materialinė parama, kad galėtų tęsti studijas. Sudarytas Garbės komitetas, kurio pirmininkas yra VDU Ekonomikos ir vadybos fakulteto dekanas prof. Zigmas Lydeka, vicepirmininkas kauniškis advokatas Jonas Kairevičius ir nariai Tina Udris, Angela Mikšytė-Francel, Algirdas R. Žolynas, Edgaras Smilgis-Smilgevičius ir Steponas Senulis.

Kad suprastume, kodėl stipendija skiriama studentui ekonomistui, prisiminkime, kad Jonas Smilgevičius, gimęs 1870 m. vasario 12 d., Žemaitijoje, Alsėdžių valsčiaus Sonių kaime, buvo ekonomistas ir diplomuotas agronomas. Jis studijavo ekonomiką Karaliaučiaus universitete, persikėlė į Berlyno universitetą, kurį baigė 1899 metais. Baigęs mokslus, trejetą metų dėstė Peterburgo žemės ūkio mokykloje, dirbo inspektoriumi. Vėliau jis buvo Nobelio prekybos įmonių vedėjas Varšuvoje. Lietuvoje organizavo bendrovę, kuri nupirko P. Vileišio subankrutavusių geležies fabriką Vilniuje ir jį pavadino „Vilija“. Apie 1912 metus Jonas Smilgevičius išsimokėtinai nusipirko 880 ha Užventio dvarą. Dvarą tvarkė pažangiais metodais ir jį pavertė pavyzdiniu ūkiu. Čia įsteigė

pirmąją Lietuvos tabako plantaciją. Be to, Užventyje J. Smilgevičius įrengė modernų valcų malūną, pastatydino spirito varyklą, plytinę, pieninę, sūrinę, lentpjūvę, elektrinę. Kaune jis organizavo įvairias bendroves ūkiui kelti. Įsteigė akcinę bendrovę „Nemunas“ ir buvo jos valdybos pirmininkas, įkūrė akcines bendroves „Miškas“, „Neris“, „Dubysa“, „Sidabrinė lapė“, buvo vienas Lietuvos kredito banko steigėjų ir kt.

Jono Smilgevičiaus vardas žinomas ir kultūros, spaudos baruose. Jis buvo draudžiamos lietuvių spaudos bendradarbis, rašė „Varpe“, „Vienybėje lietuvininkų“, „Vilniaus žiniose“, pasirašydamas „Berlyniškio“, „J. Kadaginiškio“ ir kitais slapyvardžiais. 1895 metais paskelbė veikalą „Pienininkystė Lietuvos ūkininkams“, o 1905 m. Varšuvoje išleido trumpą vadovėlį apie sviesto pramonę, rašė kitais žemės ūkio klausimais periodikoje, priklausė Lietuvos mokslo draugijai.

Vytauto Didžiojo universiteto rektorato posėdyje pirmoji stipendija Ekonomikos ir vadybos fakulteto dekanui habilituoto daktaro profesorius Zigmą Lydeką pasirašytą teikimą buvo įteikta šio fakulteto antrojo kurso studentei Miglei Šontaitė. Stipendijoms pavesdus, ją įteikė advokatas Jonas Kairevičius.

Vytauto Didžiojo universiteto rektorius prof. V. Kaminskas pasveikino stipendininke ir pareiškė nuosirdžiai padėti stipendijos mectatams ir stipendijoms. Jis pasakė, kad stipendijos įteikimas sutampa ne tik su Lietuvos nepriklausomybės švente Vasario 16-ąją, bet ir su Vytauto Didžiojo universiteto įkūrimo 80-čiu. Jei ne Lietuvos nepriklausomybė, kurios vienu iš signatarų buvo Jonas Smilgevičius, Vytauto Didžiojo universiteto nebūtų buvę.

J. Kairevičius perskaitė J. Smilgevičiaus provalkaitės Tinos P. Udris žodžius, kuriuos ji parašė stipendijos mectatų bei stipendijų ir garbės komiteto vardu:

„Mes tikime, kad šis stipendijų fondas, kaip ažuolas iš mažos giles seklos, laikui bėgant didės ir verties Lietuvos jaunuosius padės siekti aukštesnio mokslo“.

Jonas Kairys

* Išanalizavęs 6 metų kelių policijos duomenis, Kauno visuomenės sveikatos centras pastebi, kad mieste padaugėjo autoįvykių, kuriuose sužalojami žmonės. Pastebėta, kad per tyrimo laikotarpį sužeistųjų skaičius išaugo beveik dvigubai — nuo 389 iki 705. Kasmet pastebimai auga sužeistųjų ir nukentėjusiųjų skaičius. (BNS)

DRAUGAS, 2002 m. kovo 20 d., trečiadienis

5

PAS „VARPŲ“ ALMANACHO REDAKTORIŲ

Šiauliuose aplankiau jau 9-tą mėnesį po sunkios autoavarijos besigydančius almanacho „Varpai“ redaktorių ir „Lietuvos aidą“ korespondentą Leoną Peleckį-Kaktavičių ir jo žmoną Silviją. Jis pats jau apgijęs, bet žmona vos tik pradeda vaikščioti ir dar iš namų neišeina.

Žurnalistas ir leidejas Leonas, kaip visada, pilnas idėjų ir apskrovės rašto darbais. Jis man padovanojo savo 2001 m. išleistą 250 psl. 15-ąją „Varpų“ leidinį, po kurio pristatymo Vilniuje, važiuodami namo, pateko į avariją, prie autobusiuko vairo užmigęs vairuotojas.

Almanache daug idėjų ir išsamių straipsnių: apie prozininką Leonardą Gutauską, poetą ir vertėją Alfonsą Maldonį, poetę Juditą Vaičiūnaitę. Talpinami Raimondo Kašausko, Jurgio Jankaus, Broniaus Prėskienio, Gintaro Lazdyno, taip pat Bronio Railos su Alės Rūtos įvadu rašiniai; Silvijos Peleckienės straipsnis apie Šatrijos Raganą. Randame ten ir poezijos bei trumpų prozos kūrinių, sukurtų Onės Biliukonės, Viktoro Rudziansko, Eriko Drungytės, Eugenijaus Ališankos, Ricardo Šileikos, Janinos Jovaišaitės, Justino Jurkaicio, Kazimiero Barėno, Kazio Prano Inciūros ir Valerijos Inciūraitės.

Šiais metais per Tris Karalius Vilniuje, Rotušės aikštėje, Leonui Peleckiui-Kaktavičiui buvo įteikta 2001 m., jau ketvirtą, žurnalistinę St. Lozoraičio premija. Ją renginyje „Kelyje į Vilties prezidento Lietuvą“ įteikė Lietuvos žurnalistų draugijos pirmininkė Gražina Viktorija Petrošienė.

Antrąją knygą, kurią dovanojo Leonas, buvo jo 2001 m. Šiauliuose išleista 356 psl. knyga „Sustabdytas laikas“. Kaip apie ją rašė Viktoras Rudzianskas „Ūkininko patarėjui“: „Čia yra kita Lietuva. Ir kiti Lietuvos žmonės. Ir kitokie jų gyvenimai. Kaip atsvara tiems, kurių veidai agresyviai žvelgia iš pirmųjų laikraščių puslapių. Kaip atsvara „autoritetams“, prie kurių esi jaukinamas. Čia yra tikri visuomenės ir Lietuvos autoritetai... Šioje Lietuvoje gyvena profesorius Saulius Sondeckis, aktorė Virginija Kochanskytė, JAV gyvenantis „Aušros“ įkūrėjas Jono Šiūpo sūnus Vytautas, režisieriai, fotografai, skulptoriai ir daugelis kitų kūrėjų. Ar dar bepazįstami jų vardai ir veidai? Šioje Lietuvoje — taip. Lietuvoje, kokią įsivaizduojame esant pažangia ir teisingai modernia, šie vardai turbūt tėra „kažkur girdėti“.

Trečioji Leono dovanojimo yra taip pat jo rašyta „Pasaulio pabaiga atidedama“. Tai 500 egz. tiražu 2001 m. išleista 160 psl. sovietinių laikų išgyvenimų knyga. Įzangoje rašoma: „Šios knygos herojai labai įvairūs. Jie — vieni iš daugelio, kuriuos luosino, žemino sovietinio pragaro smagraciai. Tai — prie Laptevų jūros atsidūrusių paskutiniojo Šiaulių burmistro ir eilinio mokytojo šeimų nariai, Lietuvos ginkluotųjų pajėgų vyriausiasis vadas, buvęs partizanai, ryšininkai, lietuviška trispalvė keles gimnazistas, buvęs disidentas, Helsinkio grupės rėmėjas, buvęs Šiaulių kalėjimo kapelionas, Povilo Plechavičiaus armijos kariūnas, Lietuvos kariuomenės savanoris, šaulių burio vadas... Autoriaus tikslas — ne tik papasakoti tai, kas tikrai įvyko, bet ir pabandyti atskleisti, kas neretai tokiais atvejais paliekama parašėje, nutylima...“

Paskutinįją, ketvirtą knygą, kurią man Leonas dovanojo, buvo novelių, rašytų jo žmonos Silvijos Peleckienės, 80 psl. rinkinys „Vita Vitam“, išleistas Šiauliuose 2001 m. Knyga persunkta meile žmogui, gyvenimui, nusikraus tiems vaikams. Jautriai vaizduojami Rytprūsų „vilko vaikų“, per karą netekę savo tėvų ir gimtųjų namų, tie kurie pavieniai ar būriais traukė į Lietuvą, į tą kraštą, kur tikėjo rasti duonos riekelę. Ką rašoma ir apie pačios Lietuvos žmones, varge puolusius į depresiją, sunkiai išgyvenančius savo praeitį.

„Vita Vitam“ — tai trečioji Silvijos Peleckienės knyga. Prieš keletą metų pasirodė jos „Sugriautų namų vaikai“, skirta Rytprūsų našlaičių likimams. Vėliau išėjo jos antroji knyga „Padovanok man edelveisą“, kurioje atsispindi nūdienos žmonių mintys ir jausmai.

Visas šias knygas galima užsisakyti pas Leoną Peleckį-Kaktavičių paštu: Dainų g. 98-45, 5406 Šiauliai, Lietuva.

Vytautas Šliūpas, PE

MELŽĖJOS NETEKS DARBO

Kanadoje ūkininkai pradėjo pirkti europietiškas melžimo mašinas, prie kurių karvės paties gali prisijungti ir „atiduoti pieną“. Mašinos importuojamos iš Olandijos ir kainuoja apie 250,000 dol. Karvės jos privilegija „skanėstu“, tuomet automatiškai prisijungia prie spenių ir ištraukia tam tikrą pieno kiekį. Ontario ir Quebec provincijose apie 30 ūkininkų jau tokias „mechanines melžėjas“ įsitaikė ir tvirtina, kad jos tikrai gerai veikia, nors užtruko kiek laiko, kol karvės prie jų pripranta.

ChSun-Times

* Marijampolės apskrityje žemės nuosavybė atkurta į 88 proc. prašomo ploto, visoje Lietuvoje — tik į 80 proc. Paaiškėjo, kad darbai suvalkiję taip sparčiai vyko todėl, jog ramybės žemėtvarkininkams nedavė tiek kaimų, tiek miestų žmonės. Pernai apskrityje sulaukta net 343 raštiškų skundų dėl žemės grąžinimo.

(R. Elta)

A. † A.

BRONEI MAŽEIKIENEI

Išėjus į Amžinų Višpaties Namus, giliame liūdesyje likusiems sūnui ROBERTUI, anūkams ZACHARY ir AARON MAŽEIKOMS, sesutei ANICETAI MAŽEIKIENEI ir jos vyrui JURGIUI, dukterėčiai SIGITAI MAŽEIKAI, Lietuvoje sesutei JANINAI VAICAITIENEI ir jos šeimai reiškiamas nuosirdžias užuojautą ir dalinamės su jais visais šios didžios netekties skausmu.

Jonas, Vanda Stankai ir šeima

2002 m. kovo 24 d., 3 val.p.p.

Švenčiausiosios Mergelės Marijos Gimimo parapija, 69 gatvė ir South Washtenaw, Chicago, IL

GAVENIOS RELIGINĖS MUZIKOS VALANDĖLĖ

Atlieka:
Parapijos choras — vadovas Rimantas Mingaila

Akompaniatorė —
Kristina Vilutytė

Vokalistai —
**Margarita Momkienė
Vaclovas Momkus
Melodie Magnuson**

Saksofonas —
Mindaugas Matkus

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Į „Draugo“ redakciją užsuko „Lietuvių balso“ rengto literatūrinio konkurso pirmosios premijos laureatas Jonas Velyvis (dešinėje), nusifotografavęs su „Draugo“ vyr. redaktore Danute Bindokiene ir „Lietuvių balso“ vyr. redaktoriumi Vytautu Radziumi.

Jono Kuprio nuotr.

IŠVYKOJE Į ALPINE VALEY

Kažkada Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) Čikagos skyrius rengdavo šaunius golfo turnyrus, kartais net du kartus per metus — pavasarį ir rudenį. Bet mažėjant žaidėjų, re-tėjo ir turnyrai, kol 1994-aisiais buvo surengtas paskutinis rudens turnyras „Palos Country Club“ laukuose. Atrodė, sportas dinga iš ALIAS veiklos.

Čikagos skyriaus vadovavimą perėmus naujam pirminkui, slidinėjimo entuziastui Teodorui Rudaitiui, buvo pradėtos organizuoti vienos dienos slidinėjimo išvykos. 1999 m. ir 2001 m. važiuovome slidinėti į Wilmot, WI, o 2000-aisiais dėl netinkamo oro kelionė neįvyko.

Šiemet pasirinkome kiek toliau Wisconsin esančią Alpine Valley slidinėjimo vietą, į kurią važiuovome vasario 23 d. Kalnai šioje bazėje kiek aukštesni, trąšos ilgesnės negu Wilmot. Bet ir čia galima pasirinkti vidutinio sunkumo ar lengvesnių trąšų pradedantiesiems. Oras buvo labai pavasariškas, Čikagoje švietė saulutė ir sniego nebuvo. Todėl nemaža dalis planavusių dalyvauti išvykoje nusprendė likti namie. Tik patys atkakliausieji pasiryžome važiuoti, bet dėl viso pikto aptarinėjome, kokias įdomias vietas galima aplankyti tose apylinkėse, jei sniego bus per mažai. Nuogastavimai nepasitvirtino — sniego buvo pakankamai ir debesėliai virš Alpine Valley neleido saulutei jo nutirpinti. Aišku, sniegas buvo minkštokas, tai ir čiuožimo greitis buvo nedidelis. Už tai buvo nesunku valdyti slides, slidinėjimas buvo be įtampos, be jokių netikėtų — žaismingas ir malonus.

Aurelija Dobrovolskienė

Jadvyga ir dr. Adolfas Damušiai prieš keletą metų nuolatinei apsigyveno Vilniuje. Šiuo metu jie lankosi Čikagoje, dalyvavo „Draugo“ dienraščio koncerte, kitą savaitę vėl grįžta į Lietuvą. Šį penktadienį, kovo 22 d., 7 val. v. Ateitininkų namuose Damušiai sutiko pasidalinti savo išpu-džiais apie Lietuvos kasdieninį, kultūrinį, socialinį, visuomeninį, religinį bei ateitininkų gyvenimą. Čikagos ir apylinkių visuomenė, Damušių draugai bei pažįstami, ypač ateitininkai, yra kviečiami vakaronėje dalyvauti ir pabendrauti su mielais svečiais.

36 lietuvių dailininkų paroda „Interactions“ atidaroma šį šeštadienį, kovo 23 d., „The John G. Blank Center for the Arts“, 312 W. 8th Ave., Michigan City, Indiana. Nuo 7 val. v. iki 9 val. v. vyks parodos atidarymas, kuriame aktorė Nijolė M. Nelson skaitys Janinos Degutytes, Alinos Nevada-Drebold ir Daivos Karužaitės poeziją, Rita Dagienė skaitys savo eilėraščius, gros Petro Aglinsko grupė. Bus ir vaišės. Meno centrą pasieksite važiuodami 80 ar 94 keliu į vakarus iki 34 B išvažiuojimo. Taip pateksite į 421 kelią ir važiuojant į šiaurę privažiuosite Michigan miestą, kur 421 kelias taps Franklin gatve. Jos tęsinyje bus 8 gatvė, o pasukę į kairę, už 2 blokų — 8-os ir Spring gatvių susikirtime — atrasite ne tik buvusios bibliotekos pastatą, kuriame įsikūręs meno centras, bet ir automobilių stovėjimo aikštelę. Centro tel. 219-874-4900.

Emilija Pakštienė „Draugo“ dienraščio išlaikymui atsiuntė 50 dol. auką. Esame labai dėkingi!

„Melas šventykloje“ bet ne melas scenoje. Balandžio 14 d. Los Angeles Dramos sambūris atvyksta į Čikagą ir scenoje parodys 5 paveikslų Viktoro Mariūno dramą „Melas šventykloje“. Spektaklis vyks sekmadienį 2 val. p.p. Jaunimo centre. Rengia LB Kultūros taryba „Draugui“ paremti.

Lietuvių operos choras šiuo metu intensyviai repetuoja ir pašvenčia daug laiko artėjančio „Lucia di Lammermoor“ operos spektaklio pasiruošimui. Spektaklis, kaip jau buvo skelbta, įvyks sekmadienį, gegužės 12 d., Morton mokyklos auditorijoje, Cicero priemiestyje. Su choru įtemp-tai dirba maestro Alvydas Vasaitis ir jo nuolatiniai padėjėjai muzikai Manigirdas Motekaitis ir Gitana Snapkauskaitė. Paminėtina, kad chormeisterė Gitana su operos moterų choru paruošė meninę programą ALTo Vasario 16-osios minėjimui, įvykusiam Maria gimnazijos auditorijoje, o po to kitą sekmadienį programą atliko ir Brighton Parko Tautos šventės minėjime. Bilietus į „Lucia di Lammermoor“ spektaklį jau galima įsigyti šiokiadieniais nuo 9 val. r. iki 4 val. p.p., šeštadieniais nuo 10 val. r. iki 2 val. p.p. „Seklyčioje“, 2711 W. 71st Str. Chicago. Užsakymus paštu siųsti: „Lithuanian Opera Co. Inc., 3222 W. 66th Place, Chicago, IL, 60629.

Sveikiname naujus „Draugo“ skaitytojus!

S. ir K. Balčiauskams laikraštį užsakė M. ir R. Balčiauskai, Ramunei Bernotaitė, Pauliui Bernotui ir Leonui Bernotui — Birutė Bernotienė, Domicelė Dabrega — Stasys Eiva, Algiiui Gudėnui — Jonas Gudėnas, Rugilei Wathen — Gediminas Rygertas, Vytui Sauliui — A. Saulis, Astai Sitkauskienei — Aldona ir Juozas Lekys, dr. V. Stankevičius — Alex Šatas, Linai Sidrys — dr. Rimvydas Sidrys, Alfonsui Mažeikai — Jurgis Budzeika, Zitai Rossi — A. Paliulis, Jonui V. Strimačiui, — Ona Strimaitytė, dr. Algiiui Vydui — dr. Saulius Vydas, Juozui Liudžiui — Virginia Osborne.

Laikraštį taip pat užsisakė: Laima Petroliūnienė, Juozas Rucys, Joana Vaičiulytė-Slavikienė, Inga Vilkauskaitė, Marija Aksenavičienė, V. Alekna, Rolandas Bartašiūnas, Birutė Bernotienė, Suzanne Binkis, Elena Gecas, Palmira Jakienė, Marija Kriukovienė, V. Krivickas, Ona Mitrovic, Ričardas Šiožinsys, M. Strazdas, Irena Valaitis, Cecilija Zitkus, Eugenia Rackauskas, Vidmantas Ruksys, Jura Viesulas, Maria Kelleher, Edmund J. Kazragis, M. S. Domkus, Ann Drogelis.

Ivairiausi mėsos valgiai, žuvies ir kitų jūros gyvių patiekalai, salotos, mišrainės, pikantiškos užkandėlės, tortai, pyragai ir kiti skanumynai puikuosis ant gausaus Velykų stalo, kurį balandžio 7 d., sekmadienį, 12 val. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje saleje ruošia PLC renginių komitetas. Svarbiausia, visi šie gardumynai bus namie patį šeiminkų pagaminti! Stalus arba vietas užsisakykite kreipdamiesi į Aldoną Palikienę tel. 708-448-7436.

Šv. Velykos artėja. Laikas tinkamai pasiruošti šiai dideliai bažnyčiai šventei. Šv. M. Marijos Gimimo parapijos ruošiamą „Religinės muzikos valandėlę“ suteiktų ypač gerą progą susikaupti ir pasiruošti artėjančioms šv. Velykoms. Valandėlė vyks Verbų sekmadienį, kovo 24 d., 3 val. p.p. parapijos bažnyčioje (69-ta ir Washtenaw). Visi kviečiami.

Paskaita imigracijos klausimais, kurioje kalbės Čikagos „Human Relations“ departamento imigrantų ir pabėgėlių reikalų patarėjų tarybos direktorius Hayelom Ay-ele, vyks kovo 24 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Road, Chicago, IL. Bus galima pateikti klausimus, paskaitoje taip pat dalyvaus ir vertėjas. Informacija tel. 773-582-6500.

Verbų sekmadienį, kovo 24 d., po 10 val. šv. Mišių Tėvų jėzuitų koplyčioje vyks priešvėlykiniai pusryčiai, į kuriuos kviečia Jaunimo centro moterų vieneto narės. Bus daug skanumynų, giedrios pavasariškos nuotaikos ir meniš-kai išmargintų margučių. Savo apsilankymu paremsite Jaunimo centrą.

„Draugo“ knygynėlyje

1999 metais Kaune išleista knyga „Vladas Jakubėnas“, kurią sudarė ir parengė Irena Skomskienė, — pirmas leidinys, skirtas išeivijoje mirusiam, žyminiam lietuvių kompozitoriui ir muzikos kritikui Vladui Jakubėnui (1904-1976). Knygoje skelbiama pluoštas jo straipsnių, recenzijų ir laiškų. Nemažą jos dalį sudaro kompozitoriiaus gyvenimo ir kūrybos apžvalga, amžininkų atsiminimai, įvairių autorių straipsniai apie jo kūrybinį palikimą, kūrinių bibliografija ir muzikos diskografija. Supažindinama su V. Jakubėno draugijos Čikagoje ir jos Lietuvos skyriaus veikla. Knygos kaina — 17 dol., persiuntimo mokestis — 3.95 dol. (Illinois valstijos gyventojai dar pridėda 8.75 proc. mokesčių).

Skelbimai

ADVOKATAS

Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL.

Advokatas

Jonas Gibaitis

Civilinės ir
kriminalinės bylos

6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60639
Tel. 773-776-8700
E-mail: Gibaitis@aol.com
Toll free 24 hr. 888-776-8742
Darbo val. nuo 8 v.r. iki 5 v.v.
Šeštad. 8 v.r. iki 1 v.p.p.

IMIGRACINĖS TEISĖS

ADVOKATAS

AURELIUS BUTVILAS

Tel. 312-580-1217
135 S. LaSalle #2300 Chicago, IL 60603
Galimos konsultacijos šeštadieniais

ADVOKATAS

GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Grupė slidinetojų Alpine Valley. Iš kairės: Teodoras Rudaitis, Paulius Marchertas, Aurelija Dobrovolskienė, Danutė Šsonienė, Laima Patašienė ir Raminta Marchertienė.

Algirdo Marcherto nuotr.

Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos Kovo 11 d. minėjimas vyko 2002 m. kovo 10 d. Pasaulio lietuvių centre Le-monte. Sodelyje ties koplyčia stovi (iš kairės): Jonas Variakojis, Petras Dirda, ALTS pirm. Petras Buchas, Irena Dirdienė, Oskaras Kremeris, Eugenijus Bartkus, LR generalinis konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas, Danguolė Bartkuvienė, Matilda Marcinkienė, Jūratė Variakojienė ir dr. Renata Variakojytė-Staniškienė.

Visos nuotraukos – Vytauto Jasinevičiaus

ISPŪDINGAS KOVO 11 DIENOS MINĖJIMAS

Amerikos Lietuvių tautinė sąjunga kiekvienais metais suruošia kovo 11 dienos minėjimą. Šiais metais minėjimas buvo kovo 10 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centre. Iš ryto prie jo pastato buvo pakelta Lietuvos valstybinė vėliava vadovaujant Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos pirm. Petrui Buchui ir dr. Vincui Staniškiui. Prie Partizanų Motinos paminklo Irena Dirdienė ir Oskaras Kremeris padėjo puokštes gėlių palydint „Geležinio vilko“ būrelio mokiniams, pasipuošusiems tautiniais kostiumais. Po to tos dienos proga trumpą sveikinimo žodį tarė visuomenininkas, buvęs Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, dabartinis Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos vicepirmininkas inž. Eugenijus Bartkus, kviesdamas visus dalyvauti pamaldose ir reikšmingos dienos minėjime didžiojoje salėje.

Pal. Jurgio Matulaičio katalikų misijoje šv. Mišias aukojo kapelionas Algirdas Paliokas ir prel. Ignas Urbonas. Tos dienos progai pritaikytą pamokslą pasakė prel. I. Urbonas. Mišių skaitymus atliko Irena Kazlauskienė ir Sigitas Miknaitis. Auką nešė ALTS pirm. Petras Buchas ir dr. Renata Variakojytė-Staniškienė. Per Mišias gražiai giedojo mišrus misijos choras, vadovaujamas Egidijaus Kancerio. Misija ir prie jo esantis koridorius vos sutalpino tikinčiuosius.

Tuo po pamaldų didžiojoje salėje buvo akademinė minėjimo dalis. Atidarymo žodį tarė ALTo sąjungos vicepirmininkas Jonas Variakojis, pabrėždamas Kovo 11 dienos reikšmę, nes ji patvirtina Lietuvos istorinį Vasario 16-osios laisvės ir nepriklausomybės paskelbimo principą. Lietuva turi didingą praeitį ir garbingą istoriją. Ji ir po 50 metų okupacijos, kuri paliko mūsų tautoje skausmingus pėdsakus, atėjus tinkamam momentui, vadovaujant Vytautui Landsbergiui, atstatė nepriklausomybę ir tauta įgyvendino valstybinį teisėtumą. Minėjimui vadovauti pakvietė dr. Renatą Variakojytę-Staniškienę. Amerikos ir Lietuvos himnus giedojo sol. Praurimė Ragienė. Žuvusieji už Lietuvos laisvę buvo pagerbti susikau-pimu, visų atsistojimu ir vienos minutės tylos. Invokaciją skaitė kapelionas A. Paliokas. Jis kreipėsi ir prašė Viešpaties, kad Jis vestų žmones teisingu keliu, kad jie atsaisytų klaidingų idėjų, nedarytų neteisingų sprendimų, nes visa tauta vargsta. Prašė palaimos, išminties, kad Lietuvos žmonės suvoktų ir atskirtų tikrą tiesą nuo užmaskuotų klaidų, padėtų nugalėti nuolat atakuojančią blogio jėgą, kad visa tauta taptų dviasiskai kilni, vertintų ir suprastų atgautą laisvę ir nepriklausomybę.

Kovo 11 dienos Akta skaitė Živilė Gedrimaitė ir Kazimieras Gurauskas. Po to sveikini-

mo žodį tarė Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas. Jo kalba buvo optimistiška. Lietuva per tuos 12 metų padarė didelę pažangą. Ji nėra atsilikusi nuo kitų Pabaltijo valstybių, nes jos pažangą gerai įvertina ir Vakarų žinovai. Šiandien jos tikslas tapti NATO nare, todėl mūsų visų yra pareiga ją remti ir jai padėti.

Pagrindinis kalbėtojas buvo advokatas, publicistas Povilas Žumbakis. Ją paskaita atkreipė visų dėmesį, nes buvo įdomi ir dalykiška. Pagrindinė kalbos mintis: Lietuva yra tautinė, bet ne pilietinė valstybė. Suverenitetas priklauso tautai. Vyraujanti tauta yra lietuvių. Tautinių mažumų teises nustato Lietuvos konstitucija, iš jos išplaukiantys įstatymai-tarptautinės konvencijos. P. Žumbakiui baigus kalbėti, dalyviai rodė jam visišką pritarimą ilgu plojimu.

Meninę programą atliko muziko Algimanto Barnišio vadovaujamas ansamblis. Buvęs „Oktavos“ ansamblio instrumentalistas Antanas Ražinskis pagrojo solo klarinetu ir saksofonu. Viktorija Biskytė deklamavo eilėraštį „Lietuvai“ (jo autorė — Elena Lapinskienė).

Paskutinį minėjimo uždarymo žodį tarė ALTS vicepirmininkas Jonas Variakojis, pareikšdamas nuoširdžią padėką dalyviams už gausų dalyvavimą, ypač dėkojo svečiams, išvardindamas visus tuos, kurie vienokiu ar kitokiu

būdu prisidėjo prie minėjimo surengimo ir jo pasisekimo. Jie iš eilės buvo iškviesti ant scenos, jiems buvo įteiktos gėlės ir padaryta bendra nuotrauka. Po to minėjimo vadovė dr. Renata Variakojytė-Staniškienė, dalyvius pakvietė sugiedoti „Lietuva brangi“. Tuo ir baigėsi gražiai suruošta ir paminėta reikšminga Kovo 11 diena.

St. Džiugas

Kovo 11-osios minėjimą vedė Renata Variakojytė-Staniškienė.

Pagrindinę paskaitą skaitė advokatas Povilas Žumbakis.

Minėjime Kovo 11-osios Akta skaitė „Geležinio vilko“ būrelio mokiniai Kazimieras Gurauskas ir Živilė Gedrimaitė (viduryje). Dešinėje – Viktorija Biskytė, skaičiusi eilėraštį „Lietuvai“.

ALTS Kovo 11-osios minėjimo metu žuvusiųjų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę pagerbimui gėlės padėtos prie Partizanų Motinos paminklo. Iš kairės: gėlės padėjo Irena Dirdienė ir Oskaras Kremeris.